

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan sveder, izvzemati modelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za usadne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1 „	7—	1 „	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vredno 1 K po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje, Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

V risu.

Kakor v kinematografu so si sledili dogodki. Zunanji neuspeh je končno zlomil že itak slabotno boljševiško ogrsko vlado in jo nadomestil s Habsburgovcem, bivšim feldmaršalom Jožefom. Lahko so za babico, angleški konservativni krogi pa za botra.

Istočasno prihajajo vesti, da bi se utegnili zgoditi kaj sličnega tudi na Dunaju. Tam si želi priti na oblast nadvojvoda Evgen. Mogoče imajo tudi tu Angleži svoje prste vmes. Sprejem Karla Habsburga, v Bukinghamski palači velja morda zopetni vzpostaviti monarhijo, ki bi bila seveda samo torzo prejšnji, — ali vendar bi obstojala...

Verjetno je, da si mnogi zapadni reakcionarji žele takšnega »stabiliziranja« srednje Evrope: Sprememba nemško - avstrijske in ogrske republike v monarhijo bi napravila kraj boljševizma; njuna zveza bi ustvarila jedro nove podonavske federacije, ki si jo ti krogi tako zelo žele. Tudi kardinal Bourne, ki je še pred kratkim potoval tod okrog, je med onimi konservativnejši, ki žele takšno »vzpostavitev srda« ob Donavi... Končno bi podobno urejena država tvorila protiutež Čehoslovaški, Rumuniji, Jugoslaviji. Morda bi bila s tem odstranjena »nevarnost«, da se Nemška Avstrija kedaj kasneje združi z Nemčijo... Kakor vidimo, je razlogov dovolj in o Wilsonovih načelih ne govori danes niti največji naivnež.

Lahj kuhajo pri tem ognju še svojo posebno juho. Njim je bilo izročeno zadnjeje Bolgarske, pa je kljub določeni armistici niso razorožili, da nam ostavijo za hrbtno sovražnika. Sedaj so morali Francozi prevzeti ta posel. — Objavili smo pred dnevi dogovor hrvaških radičevcev z Lahj. Nek katoliški župnik se je pred dvema mesecema pripeljal iz Hrvaške v Ljubljano, v hotel Union, k častniku laške »missioni« armistizma in se v njegovem spremstvu odpeljal z avtomobilom v Trst. Tu se je razgovarjal z visokimi laškimi funkcijonari, dobil od njih zagotovilo laške pomoči na konferenci in doma, z diplomatskimi in vojaškimi sredstvi, če se odreče Trstu in Reki. Odpeljal se je nato zopet domov, se dogovoril s svojimi somišljeniki, in se hotel končno v družbi še drugih »odposlancev« podati čez Reko k Lahom in potem v Pariz. Isti župnik, še en kaplan in en »civilist« so bili pri odhodu na kolodvoru v Zagrebu aretirani in pri njih poleg drugih zanimivosti najdena spomenica, ki so jo hoteli predložiti v Parizu, z laško pomočjo. V tej spomenici zahtevajo, naj se Srbi umaknejo, nas na zasedbo Lahj. Iz te spomenice smo objavili pred dnevi odlomek.

To je ena panoga laškega delovanja med nami. Prav verjetno je, da delujejo njihovi agenti tudi na drug način, da namreč vzdržujejo zveze s protire-

volucionarnimi, habsburškimi in klerikalnimi elementi v Avstriji in Švici. Razni Windischgrätz, Lichtensteini in drugi se trudijo za Karla. Kje je poročstvo, da ni med nami nikogar, ki bi ne »delal« v istem smislu? Kje je poročstvo, da ni v Mariboru, v naših kopališčih, v Voraždinu in Zagrebu več takih možakarjev, ki bi bili pripravljeni, razgnati državo, razbiti edinstvo in pol naroda prodati Lahom, drugo polovico pa Nemcem, samo da bi sami dobili svojo majhno deželico s svojim grbom in zastavo?

Habsburška reakcija na Ogrskem je za nas ravnotakšno nevarnost, kakor nespametovana Bolgarija in požrešna Italija. Zato je treba ponavljati zopet in zopet, da je skrajni čas, da se pečamo z vsemi temi problemi resno in da se na znotraj pripravimo in konsolidiramo. Radikalna »kriza«, klerikalno podpiranje radikalcev proti demokraciji in slično je samo voda na mlin zunanjim sovražnikom, ker jemlje doma smisel za nevarnosti, med katerimi živimo, in za naloge, ki jih moramo izvršiti vsi skupaj, ako hočemo živeti življenje resnih državljanov, ne pa zajčkov, ki jih love v zanjiko.

Tabor v Sinčivasi.

Dne 15. t. m. se vrši v Sinčivasi manifestacijski tabor, na katerega vabi narodni svet za Koroško še enkrat vse Slovence in Slovenke iz Koroške, Štajerske in Kranjske. Iz Ljubljane vozi za polovico ceno poseben vlak, ki se vrne še istega dne ob 21. uri. Tabor obsega pontifikalno mašo pod milim nebom, govore, petje, vojaško godbo in ljudsko veselico. Ogrorna udeležba iz vseh krajev naj pričra, da nam je slovenski Korotan pri srcu in si ga ne damo nikdar iztrgati.

Dr. Windischer:

Omilita duševno blokado naše domovine!

Dolgo časa je že poteklo, kar v našo domovino ne smejo vsled oblastnih odredb prihajati tuje novine. S trdo roko se je ukinilo pred meseci doposlanje nemških in laških časopisov. Prepoved se pa ne raztega samo na zasebnike, celo uradna mesta, javni državni uradi tako kakor oficijalna stanovska zastopstva ne smejo dobivati niti političnih, niti strokovnih, niti ne takih listov, ki objavljajo zgolj postavne in ukaze. Razumeti moremo, da je v resnih časih v državnem in narodnem interesu potrebno nadzorovanje tujega tiska, ki s potvorenimi poročili bega in vznemirja lahkoverno naše ljudstvo ter v državi neprijaznemu duhu potrjuje tuji priseljeni in nastanjeni element. Naši

ljudje in tudi široke plasti inteligentov so stale močno pod vplivom nemškega, in kar je osobito žalostno, pod vplivom graškega časopisa. Nj izguba, če se je zaprl nemški duševni kamelot pot v naše kraje. Vselej sile razmer smo bili itak po vzgoji bolni nemške kulture, navzeti smo bili nemško - avstrijske mentalitete. Treba bo dokaj časa, da se preokrene narod duševno. Od te plat se da prepoved nemških novin opravičevati in zagovarjati s tehtnimi razlogi, ali prepoved ima drugo stran. Vselej svoje absolutnosti, vsled svoje brezizjemnosti, provzročajo prepoved za nas same teško škodo. Kakor danes stvari stoji, je namreč položaj tak, da celo na publiciteti zelo interesirani vrhovni državni finančni urad, vodilni pravosodni uradniki, ki pripravljajo in delajo zakone, odvetniška in notarska zbornica, trgovska in obrtniška zbornica, in — le ast non least — uredništva naših velikih dnevnikov stoji pod interdiktom. In to, gospoda, državni krmilariji, je odločno za nas same slabo in škodljivo ter nam ne dela časti.

Vselej brezičjemno prepovedanega importa vseh nemških in tudi laških informativnih virov v sedanjem času, ko se preureja svet, ko se danu dan izdajajo najvažnejši finančni - gospodarski zakoni v sosednih državah, s katerimi mi stojimo in bomo žal še stali dolgo po tisočletni skupnosti v tesnih odnosih, smo obsodili sebe same v nesrečno duševno blokado. S tem, da se vzdržuje — na katerem mestu, ne vem — ta dolgotrajna zapor vse najpotrebnejših informativnih virov in vrel, razorožamo sami sebe duševno na našo veliko in čisto nepopravljivo škodo. Nesijajna ta duševna izolacija se da morda brez škode prenašati v albanskih selih, pri nas pa in na Hrvaškem se to res ne da. Vse, kar je prav, ali ta položaj ne sme dalje obstajati.

Kako naj recimo zastopa naš odvetnik in notar nevarno ogrožene gospodarske interese naših ljudi na teritorijih stare Avstro - Ogrske ali Nemčije, če celo njegova organizacija, odvetniška komora, nima nobenih vesti o naših zakonih in odredbah? Kako naj trgovska zbornica varuje in vodi interese naše eksportne in importne trgovine, kako naj pripravila novo carinsko ero, nove trgovske pogodbe, če ji je vsaka informacija o sosesčini in gospodarskih pokreth v velikem svetu odtegnjena? Kako naj uredniki naših listov drže ne potrebnem informativnem nivoju svoje liste, kako naj odbijajo napade in vodijo ofenzivo, če nimajo podlage? Kako naj legislativni oddelki finance, pravosodja etc. delajo, če niti državnih zakonikov

tujih držav ne dobe? Kakšna denarna škoda je za naše ljudi, ki absolutno niso informirani o današnjem denarnem trgu. Kamor pridejo, vsak jih more nepoučene obrtniki kakor hoče. Le gotove banke imajo zase kratke brzojavne vesti, občinstvo pa ne more s a m o misliti.

Teden dni sem skoro v domovini, pa v nobenem našem listu nisem dobil prilike, da se poučim o stanju tujih valut, kaj še o pripravah v drugih državah na polju gospodarskem, finančnem, carinskem. Prijatelji, če bomo še naprej sami sebe duševno kastrirali, ciljno in sistematično, bomo kmalu izgubili umstveno možnost, braniti se proti sosedom, izgubljali bomo vsepovsod in strokovnjakov an courant na raznih poljih, ki jih krvavo rabimo, kmalu ne bo nič. Stroj brez olja ne teče, strokovno del brez virov ni mogoče. V bližnji bodočnosti bomo vsepovsod imeli mnogo pogajani, sej, konferenc s tujimi zastopniki. Prišli bodo strokovnjaki, izvrštno pripravljeni možje, ne podcenjuje nevarnosti, ki nam reži v obraz morda za desetletja, če mi ne moremo enakovrednih ljdnosti pošiljati v boj z uma svetlim mečem. Večina naših ljudi je bila vzgojena za izvrševanje in ne za vodilno službo. Prežvekovali smo, kar je »visoko ministristvo« na Dunaju po svojih ukazih serviralo, le redko smo si smeli in mogli stvarno kritiko dovoljti. V vseh velikih vprašanih na gospodarskem polju so mislili drugi za nas. Zda so drugi časi. Če se v teh težkih razmerah skušamo umstveno krepiti in držati saj za silo in currenti, ne branite nam vodniki naše mlade države tega prizadevanja, ki stane truda in denarja. Posledica avstrijskega centralističnega nemškega zistema je, da imajo na Dunaju sedaj izvrštno izšolan uradniški aparat na razpolago v vseh strokah ter izvrštno že pripravljen material za vse resorte. Pri pogajanjih v Parizu se to vidi. Zato tudi silijo, da bi smeli pogajati se z nami direktno. Vedo, zakaj. Mi sami iz vseh dežel smo jim znašali material za vse stroke. Oni imajo v tem oziru izvrštno dedščino in jo brezobzirno izrabljajo. Mi smo odločno v slabši poziciji pri obračunu, bodimo sedaj saj sebi naspoti toliko obzirni in dajmo našim vodilnim uradom, korporacijam, našim zakonodajnikom, urednikom, strokovnjakom možnost, da si bomo mogli dobivati redna informativna vrela ter se vsposabljam za težko delo domovini v blagor.

Sedanji duševni blokadi, umstvenemu interdiktu naj bo skoro konec! Quod deus bene vertat!

Politične vesti.

— K ministrski krizi. — Odločitev pade — jutri. Beograd, 11. avgusta. Današnji dan, za katerega se je mislilo, da bo prinesel kako odločitev v vladini krizi, je potekel brez vsakega pozitivnega rezultata. Kakor smo že javili, tako se je tudi zgodilo: Prekinili so se dogovori z radikalnim klubom. Stojan Protić je danes dopoldne kratkoma lo odklonil sodelovanje radikalnega kluba pri sestavi vlade, če sodeluje pri tem Demokrataška zajednica. Brez dvoma je, da hoče dobiti zase, oziroma svojo stranko, ministristvo notranjih del, za ministra Ninčiča, ki je s svojo nesposobnostjo v finančni politiki dovedel državo na rob propasti, pa hoče, kakor se vidi, na vsak način tudi v novem ministristvu ohraniti mesto finančnega ministra. Glavna Protičeva ostrina pa je naperjena proti dr. Poljaku, ki je hotel izvesti agrarno reformo po programu in želji Demokrataške zajednice. — Zdi se, da gleda Protić na to celo krizo, ki je obenem tudi težka državna kriza, popolnoma cinčno in da hoče samo ščititi interese svoje stranke.

Danes je predložil desiguiranemu ministristkemu predsedniku svoje zahteve za vstop v koalicijsko vlado tudi Narodni klub. Te predložene zahteve so velike in brez konkretnih navedb, samo eno je v njih datjiliran, namreč zahteva, da minister Pribičević ne sme biti v novi vladi več minister notranjih del. V parlamentarnih krogih je izzvala ta zahteva veliko začudenje, ko se je zaznalo, da se je tudi Narodni klub prišel vmešavati v notranja vprašanja drugih političnih strank in da s svojo zahtevo po odstopu Pribičevića provocira Demokrataško zajednico in Davidoviča, ki sta edini kompetentni forum, da presodita, kdo more biti v novem ministristvu od te zajednice.

Jugoslovanski klub je tudi danes igral in zavzel vprašanje krize svoje dvolično stališče. Čeprav dela Protić proti koncentraciji in koaliciji tu noče popustiti od svojih zahtev niti za las, zahteva Jugoslovanski klub ponovno vsaki dan, da se naj Davidovič zopet in zopet pogaja z radikalci. Na ta način zavlakuje jugoslovanski klub krizo in podpira Protičevo trdoglavo, obenem pa otežuje s tem Davidovičovo sestavo nove vlade. — Nočemo reči, da del a to hoté ali tudi vodje malih parlamentarnih grup bi se morali zavedati svojih velikih odgovornosti napram državi. Vsem bi morali biti pred očmi dve stvari: 1. Preteča renesansa habsburške dinastije na Madžarskem in eventualno tudi v Avstriji zahteva neodložno stabilizacijo naših notranjih razmer in 2. Demokrataška zajednica je

LISTEK.

Fran Govekar:

Obris preteklosti slovenskega Narodnega gledališča.

(Govor na gledališkem večeru »Kluba beogradskih maturanta« 20. julija 1919.)

Cestite dame! Spoštovani gospodje!

Sestre Srbkinje! Bratje Srbi!

Nedavno je Vaš odlični pisec, dramatik Bran. Nušić v temle našem gledališču predaval o Tragediji srpskoga naroda. Čital nam je odlomke iz velike opoeje, lepše ko Ilijada in veličastnejše ko Odiseja, pretresljiveše ko Ksenofontova Anabaza in plemeniteše ko ep o Nibelungih.

Bral nam je balado, kako je mali srbski David z enim zamahljajem porazil švabsko-madžarskega Golijata, a kako so sramotnemu zločincu poražencu prisločili na pomoč Golijat German, Golijat Osman in njun krvinski sluga, Bolgar. Štirje zločinci orjaki so planili od štirih strani na malega Davida, da ga zmlejejo in potepajo v prah in sip,

A David se ni dal. Umaknil se je neravnemu boju, ostavil domovino, izgubil je vse, a rešil svojo čast in svobodo. Strašne so bile muke in nadčloveško je bilo trpljenje, ki ga je prenašal srbski David na svojem junaškem umikanju skozi ledeni mraz, preko vod in gor, preko zasneženih gozdov, vratolomnih prepadov in vrtoglavih stez divjega albanskega hribovja. Srce je bilo pač polno tuge, a v njem je živele tudi neomajna vera v končno pobebo istine in večne pravde.

Tudi mi, Slovenci, nismo vso vojno dobro zdvajali; tudi mi smo s srbskim bratom vztrajali v veri, da nam mora veliko trpljenje prinesiti končno veliko zmago, da mora priti za leti ponižanja in robstva svetla svoboda.

In vaša vera, ki je bila naša, nas ni varala; vaš triumf, ki je tudi naš, je tako velik, tako krasen in mogočen, da je celo vaš pesnik Branislav s pogledom na strašno preteklost, na upov polno sedanjost in na blagoslovljeno našo bodočnost s tegale odra vzdiklal: Bajka, bajka, bajka!

V imenu direktorja slovenskega Narodnega gledališča pozdravljam danes kar najpriščneje Tebe, cvet srbske mladine, bodoče stebre srbske inteligence, nositelje in pospeševalce bodoče

srbske kulture; pozdravljam Te kot člana ujedinjenega, troimenega, po srcu in duši, po idealih in ciljih istega naroda.

Pozdravljam Vas v templju slovenske Talije, za koje svobodo so se morali boriti Slovenci tristo let. V Ljubljani, srcu slovenskega naroda, se ni smela gojiti krasna slovenska beseda, se ni smela glasiti slovenska pesem, se ni smela javiti slovenska dramatska umetnost. Italijanska opera ter nemška drama, opera in opereta so se šopirile na mestu, ki je pripadalo po božji in človeški pravici slovenskemu jeziku.

A kaj je brigala nemške mogote pravica? Kaj so se brigali Habsburžani, da je v Ljubljani 90% Slovencev in drugih Slovanov ter jedva 5% Nemcev, nemškutarjev, židov in Italijanov; 5% tujcev je imelo vse politične, socialne in kulturne pravice, 95% Slovencev pa nikakih.

Že leta 1670. so ljubljanski gimnazisti priredili prve slovenske dramatske predstave Pod turnom, v gradu tik Ljubljane. Nemci pa so zatrli te dijaške predstave takoj. Leta 1789. so veleindustrialec Zoja, historik Linhart in pesnik Vodnik poskušali iznova osvoboditi slovensko Talijo, — zaman, Nemci so tudi ta poskus zadušili v kalj. Šele revolucionarnega leta 1848. je za kratek hipoc

posijalo solnce svobode naši Taliji, a je nato nastopila tem črnejša tema.

Leta 1868. ustanovljeno slovensko Dramatično društvo je šele začelo trajno borbo za redne slovenske predstave. V svoji borbi je napredovalo Dramatično društvo le korakoma in vsak hip zopet omahnilo. Izbojevalo je po dve predstavi na mesec, po tri, štiri, a zopet izgubilo vse.

Policija, vladna cenzura, nemški gledališki direktorji, nemški posestniki lož, nemška soldateska in nemška industrija z nemško trgovino... vse, vse se je borilo brezustajno in brutalno proti slovenski kulturi, slovenski Taliji.

Bil je silen, a grd, sramoten boj: sramoten, ker se je slovenski David moral sam, ubog, golorok boriti proti Golijatu, ki bi bil moral biti njegov dobrohotni oče. Avstrija, če bi bila prava mati, bi morala z vsemi sredstvi podpirati kulturna in umetniška stremjenja svojih narodov ter se veseliti napredka marljivih, talentiranih Slovencev. Toda Avstrija nam je bila najbolj kruta, brezvestna, mačeha, ki nam ni ničesar dajala, a nam vse jemala, nas gujavila in ubijala.

Nobena umetnost ne vpliva tako neposredno, tako popularno, silno, naglo in

trajno na narod kakor dramatična. Dramatična umetnost je najmočnejša vojska v mirnih časih. Tega so se zavedali avstrijska vlada in policija ter naši Nemci: Ako dobe Slovenci v svoje roke gledališče, zmagoajo nacionalno, politično, socialno in kulturno. Zato so se borili Nemci z besno zdvojenostjo proti našemu gledališču, zato je podpiral germanskega Golijata z vsem aparatom in svojim denarjem celo sam Habsburžan na dunajskem prestolu.

A slovenski David se ni dal umakati se je in napadal, a vsaka nova, izsiljena slovenska predstava e bila nova zmaga. V večni borbi za svoj narodni obstanek smo si ustanovili sami, mali in ubogi, svoje solstvo, svojo literaturo, svoje gledališče — sami proti vladni, proti Nemcem, proti Habsburžanom.

Zgodovina našega gledališča je dolgo povest samih borb in žrtv. Iz gora ljubezni za dramatsko umetnost so se žrtvovali dolga desetletja naši igralci in igralke, diletantje iz naših mačehanskih slojev, kasneje iz naših obrtniških in dijaških krogov; žrtvovali so se vsi voditelji, direktorji in intendantje našega gledališča ter se posvečali slovenski Taliji brez plače, brez častihlepij, niti na prikladnoji hvaležnosti; žrtvovali so se vsi naši dramatski avtorji, oporni in

parlamentarna grupa. Ki lahko sestavi kabinet in urdi s pomočjo manjših parlamentarnih grup zgoraj omenjeno stabilizacijo.

Današnja pogajanja. Beograd, 11. avgusta. Danes dopoldne je poselil designirani ministriški predsednik Davidović predsednika Narodnega Predstavništva Pavloviča. Ob 10^h se je razgovarjal s Stojanom Protičem in ta razgovor je trajal le eno minuto ter se končal, kakor smo javili že na drugem mestu, z neuspehom. Nadalje se je razgovarjal Davidović z Marko Trifkovičem, predstavnikom Narodnega kluba in s dr. Korošcem. Predstavnik Narodnega kluba in dr. Korošec so se posvetovali dopoldne tudi s Stojanom Protičem. Popoldne je konferiral Davidović ponovno z dr. Korošcem. Niti Narodni, niti Jugoslovanski klub se danes nista mogla izjaviti, ali sta pripravljena vestopiti v koalicijsko vladu. V kateri smeri in s kakim uspehom so se vršila pogajanja Narodnega in Jugoslovanskega kluba s Protičem, še ni znano. Ob 6. zvečer se je vršila v ministruvstvu prosvete seja demokratiških ministrov in klubovih predsednikov Demokratiške zajednice pod predsedstvom Davidoviča. Ob 7. pa se je vršila plenarna seja Demokratiške zajednice. Jutri se bo pogajal Davidović s Crnogorci in socijalisti, pa tudi ostali parlamentarni klubi morajo jutri izjaviti, kako stališče zavzemajo, ker se pričakuje za jutri popoldne definitivne rešitve krize.

Intrige. Beograd, 11. avgusta. Po parlamentu so začeli danes po dunajskem vzorcu delovati razni intriganti. Tako se je n. pr. po konferenci gosp. Ljube Davidoviča z gosp. Korošcem razširjala po hodnikih vest, da je g. Davidović izjavil, da ima polovico Narodnega kluba brezdvomno za sebe zagotovljeno in da se mu je vsled tega posrečilo razkosati Narodni klub. Na stvarni seveda ni nič resnice in zlasti nič na tem, da bi bil g. Davidović komurkoli kaj podobnega izjavil. Vendar je intriga pri članju lahkovernega Narodnega kluba delovala, promptno so se razburili in zahtevali službeni demanti od strani g. Davidoviča. Stvar se je seveda hitro pojasnila. Sedaj se išče intrigant, ki skuša z razširjenjem laži zastrupljati že itak težavno atmosfero v parlamentu.

Druga takšna intrigrantska novica velf, da je poslanec Ribnikar izjavil, da Demokratiška zajednica ne reflektira na sodelovanje z nobeno drugo stranko, vest, ki smo jo čitali tudi že v ljubljanskem glasilu Jugoslovanskega kluba. Očividno imate obe intrigrantski vesti isti vir, in obe namen onemogočiti koalicijsko vladu.

Kakšen bo razplet? Beograd, 11. avgusta. Po svojem povratku iz Novog Sada je g. Protič vzdržal prejšnje stališče, s katerim zahteva za svojo stranko portfelj notranjega ministruvstva in odstranitev ministruvstva za agrarno reformo g. Poljaka in ministra za verstvo g. Alaupoviča iz novega kabineta. Vsled tega je designirani ministriški predsednik g. Davidović prekinil razgovore z radikalno stranko in pozval Narodni klub in Jugoslovanski klub, da podata končne izjave. Ta dva kluba pa sta začela izbegavati odločilni in jasni odgovor in je na eni strani Jugoslovanski klub mesto odgovora začel znova apelirati na koncentracijo. Narodni klub pa je podal nekakšen program, ki se odlikuje po nejasnosti. Danes se pogajanja nadaljujejo. Popoldne se vrši odločujoča seja Demokratiške zajednice. Če vstrajata Narodni klub in Jugoslovanski klub v svoji taktiki, ki indirektno podpira radikale, bo g. Davidović položil svojo misijo, ki obstoji v tem, da se sestavi ali koncentracijska, ali koalicijska vlada, v roke regenta. Nato bo krona stala pred stališčem, da more ali poveriti drugo stranko z enakim poskusom ali pa poveriti Demokratiško zajednico, da sestavi novo

vlado sama s pomočjo manjših frakcij. V političnih krogih se smatra, da bi bil tak poskus stvoriti koncentracijo ali koalicijsko kabineta brez Demokratiške zajednice, brez vsakega izgleda na uspeh.

Vrhunec strankarske zaslepljenosti je doseglo mišljenje VLS., kakor kaže današnji uvodnik njenega ljubljanskega glasila. Najprej se zlaže, da je JDS. odrekla našemu ljudstvu pravico do pokrajinskega zbora, potem se ta bivša večinska stranka izjavlja proti vladni večini in končno grozi z boji in upori. To grožnjo seveda zabeli s frazami o treh četrtinah slovenskega ljudstva, o sovražstvu ljudstva itd. Članek današnjega »Slovenca« si shranimo kot dokaz onega protidržavnega mišljenja, ki od nekaj odlikuje večino zakulisnih »drathzieherjev« te stranke. To, kar je sicer govoril župnik König na Vinici (da imenujemo samo en slučaj), to je danes izrekel tudi »Slovenec«. Ali naj gre vse po volji klerikalne stranke, ali pa razpahnemo »revolucijo« in potem naj vzame vrag vse skupaj. Kriva bo pa JDS., zato ker ima večino in ker hoče, da se pri nas vlada parlamentarno, t. j. da ima stranka večino v vladi ono stališče, ki ji gre. Pod ranjko Avstrijo ni »Slovenec« nikdar napisal kaj takega. Takrat se je boril proti ljudskim pravicam z molkom, danes, ko smo v novi državi, izvršuje isto službo z grožnjami. Vuk dlaku menja, čudi nikada.

Zbor zaupnikov Narodno - socialne stranke se je vršil v nedeljo, 10. avgusta v dvorani Mestnega doma. Po raznih poročilih, debatah in sprejetju resolucije je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki ima nalogo tekom dveh mesecev sklicati ustanovni občni zbor te nove stranke. Prisotnih je bilo skoraj 150 zaupnikov. O razvoju te stranke bomo poročali.

Kobarid. Pod tem imenom izključno slovenskega trga v Gorenji soški dolini razume cela italijanska javnost usodepolno prebitje italijanske fronte jeseni leta 1917, ki je imela za posledico umik armade na Piavo in okupacijo Benečije po nemških in bivših avstro-ogrskih četah. Ob izbruhu italijansko-avstrijske vojne meseca maja 1915 zajedlo so se čile in sveže italijanske armade v soško fronto od Bovca mimo Kobarida in Gorice vse do morja, tekom dveh let in pol so bile te armade enajst brezvpešnih »soških« bitk z avstrijskimi črnovojniškimi bataljoni — italijanska fronta je smatrala Avstro-Ogrsko vedno le kot fronto podrejene pomena — pa napoči neko jesensko deževno jutro leta 1917 in vse prvotne italijanske čete, vse ogromne fortifikatorične naprave, vsa sijajna oskrba teh čet niso moge zadržati usode. Italijanska armada je drvela takrat proti popolnemu razsulu s tako naglico in konsekvencnostjo, da bi senebilnikdar več ustavila, da je imela takrat Avstrija armado, ki bi ji sledila čez Piavo. Avstrijske armade so se morale vsled svoje lastne nesposobnosti do nadaljnjega prodiranja ustaviti ob Pjavi. V koliko so se pri tem uveljavljali destruktivni slovenski elementi, ki so pozneje še enkrat na Pjavi rešili Italijo in ji koncem oktobra 1918 omogočili »zmago«, to bo ugotovila zgodovina svetovne vojne. Ko je prišla po nekaterih tednih italijanska javnost do sapa, pričela je iskati vzroke porazu. Vstanovila se je posebna komisija, ki ji je bila naloga dognati na podlagi vojaških dokumentov in zasljanja raznih prič, v koliko leži krivda v armadnem vodstvu in drugih v poštev prihajajočih činjenicah. »Giornale del Mattino« poroča sedaj, kakor sam zatrjuje, na podlagi verodostojnih poročil o vspehu te preiskave. Zaslžani so bili predvsem generali Cadorna, Porro, Cappello in Cavacciotti, potem pa še okoli 1500 oseb. Dočim vali general Cadorna vso krivdo poraza na deželo in socialistovsko propagando, ki jo Orlando ni znal zavirati, je preisko-

valna komisija dognala, da so zakrivilji poraz v glavnem vojaški vzroki; politični vzroki, force majeure kot n. pr. vsled neurja pokvarjene ceste, ki so onemogočale zveze, so bile le podrejene pomena. Postranskega pomena je bila tudi morala čet, ki so bile vsled Cadornovega sistema, pošiljati jih v brezvpešne frontalne napade, desimirane; visoki častniki, malodušni in preplašeni, da so se kaznovali ne, če so pogrešili, ampak če so se upali predočevati nemogočnost in absurdnost izvedbe danjih povelj. Poveljstva so vsled tega, čeprav gotova neuspeha, pošiljala čete v smrt, samo da ne pridejo v kolizijo z vrhovnim zapovedništvom; vedno manjanje častnikov je imelo za posledico nepoznanje in pomanjkanje vsakega zaupanja moštva napram predpostavljenim. Tudi turinski dogodki in ruski vzgled so odmevali v duši vojakov. Vsi ti momenti, ki jih je sicer veliko in precej težko padejo na tehtnico, pa ne značijo mnogo proti raznim neposredno vojaškim vzrokom: popolnoma pomanjkanje rezerv. Kakor hitro je prodrl sovražnik prve črte, ni naletel več na odpor; drug vzrok je bila neposredna bližina italijanskega glavnega stana in vojaških skladišč. Poveljstvo je moralo bežati, izgubivši tako vsak spoj in vsako kontrolo nad četami, ki so se v neredu valile nazaj, zapuščena skladišča so obogatele sovražnika in čete so bile vsled tega oropane takojšnje oskrbe. Preiskovalna komisija je na podlagi gorenjega ugotovila, da pade odgovornost na generala Cadorna in Porro in nadalje na poveljnika 2. armade, gen. Cappello in poveljnika 4. armadnega zbora, generala Cavacciotti. Da sta zadnje imenovana brez dvoma sokriva, izhaja iz dejstva, da sta bila vpokojena takoj potem, ko sta bila v drugič zaslžana pred imenovano komisijo v Mantovi.

NITTI O TRSTU.

LDU. Trst, 8. avgusta. Listi prinašajo podrobnosti o odgovoru ministriškega predsednika Nittija na vprašanje poslanca Marangonija v poslanski zbornici glede izgrediv v Trstu. Nitti je izjavil: Gre za žalostne dogodke, ki se ne smejo pretravati. Priobčuje vestim, ki so bile brzojavljene vladi v nedeljo, dne 3. t. m. zvečer. Ob povrnitvi otrok iz socialističnih vrtcev z nekega izleta v okolico je prišlo do spopada med spremljevalci otrok in neko karabinjersko patruljo, ki je nekega spremljevalca radi vmešavanja aretirala. Proti karabinjierjem, ki so peljali aretiranca v vojašnico, je začelo padati kamenje. Tupatam se je tudi streljalo z revolverja. Bil je ranjen en civilist in en vojak. Okoli 15 oseb je bilo aretiranih, toda izpustili so jih v isti noči. Dne 4. t. m. so proglasili socialisti v znak protesta splošno stavko, ki je dala povod nacionalističnim protidemonstracijam, tekom katerih je bil po nesreči ustreljen neki nacionalistični demonstrant. Dne 5. t. m. popoldne se je zbralo okoli 400 oseb, moških, žensk in otrok, v »Delavskem domu«, kjer je bila izbožena rdeča zastava. Ulice so čete dobro zaprle, da preprečijo napad nacionalističnih demonstrantov na »Delavski dom«. Osebe, ki so bile zbrane v »Delavskem domu«, se niso pokorile povelju, da spustijo rdečo zastavo, temveč so oddale nekaj strel na ulico. Na to streljanje je vojaštvo odgovorilo. K sreči ni bil nobeden ranjen. Nekateri vojski so pod vodstvom karabinjerskih častnikov vdrli vrata v »Delavski dom«, sneli zastavo in izgnali vse osebe iz »Delavskega doma« na ulico. Tukaj se je začela ugotavljati njihova kazenska odgovornost. — Zabrana je bila zbiranja in obhodi. Večer in noč sta minila mirno. Dne 5. zjutraj se je del delavstva povrnil na delo in večji del trgovin se je odprl. — Tekom preiskave v »Delavskem domu« se je našlo orožje in revolucionarni proglasi. Smatra se, da je še precej orožja skritega. Mnogo aretirancev je bilo izpuščenih. Dne 4. t. m. je razen tega prišlo do izgrediv pred sedežem slovenskih društev. Skupina nacionalistov je zahtevala, naj se izveši italijanska zastava v protest proti

splošni stavki. Ker se zahtevi ni ustreglo, so vdrli demonstranti v hišo in izvešili italijansko zastavo. Pri tem je bilo napravljeno nekaj škoda. Nacionalisti so vdrli vsled ključev »Doli z Italijo«, »Živela Avstrija« tudi v tiskarno nekega slovenskega lista, kjer so sežgali knjige in liste. Strojev se niso dotaknili. S slovenske strani se trdi, da so pri tem izgrediv delovali tudi častniki. Uvedla se je preiskava, ali odgovarja ta trditve resnici. V slučaju, da se izkaže resničnost te trditve, bo vojaška oblast ukrenila potrebne ukrepe. Dve gubernatorjema so bila dana jasna in točna navodila, da vzbudijo med odrešenim prebivalstvom čut zaupanja in simpatije napram drugorodnim skupinam, kjer lahko prihaja do nesoglasij in ostrih nasprotstev, in sicer tako, da se prepričajo, da Italija, dežela svobode in demokratstva, nikakor noče izvrševati nasilnega raznarodovanja. Toda ni mogoče hipoma odpraviti vzrokov teh številnih plemenskih, mišljenjskih in interesnih nasprotstev. Zato se ne sme pretravati pomembnost teh dogodkov. Krvavi dogodki so vedno obžalovanja vredni in treba je storiti vse, da se prepreči. Vendar pa je tudi absolutno potrebno, da se vzdržuje red. — Vlada je podala dokaz trdnosti in tudi modre strplivosti; duhovi se ne smejo razvnetati. Red je življenske važnosti, predvsem za delavske sloje, ki bi bili najbolj oškodovani po nemirih. — Govornik uka, da ne pride nikdar do besede, katera bi pomnila izjave reakcije. (Živahno odobravanje). — Marangoni pripominja, da so tržaški dogodki tako težki, da ni mogoče dvomiti o tem. Krivda radi teh dogodkov pada na one, ki so nemoteno vršili obrekljivo propagando za mržnjo proti tržaškemu delavstvu. Ta propaganda, katera slika socijaliste kot avstrijakante, dočim so bili glavni počmetniki revolucije, katera je osvobodila Trst tujega suženjstva, se je razvnela, čim je nasledila vojaška oblast, ki je postopala odločno, toda nepristransko pravično oblast civilnega komisarjata. Govornik je prečital nato proglas trž. delovne zbornice, ki poziva delavstvo, naj se vrne na delo. Poudarjal je, da ima tržaški proletarijat močno gospodarsko - socialno organizacijo, da se je znal upirati tujemu pritisku in ni voljan prenašati nasilja z nobene strani. Govornik se ne zadovoljuje z vladno izjavo, poudarjajoč, da zatiranjeju ministriškega predsednika glede svobode in strplivosti napram raznim mnenjem in umerjenosti pri varovanju javnega reda ne odgovarja postopanju političnih oblasti. (Komentiranje). — Min. predsednik pripominja da odgovornost za te dogodke ne more zadevati novega civilnega gubernatorja Ciuffellija, ker so se dogodki pričeli 3. t. m., dočim je Ciuffelli prevzel gubernatorske posle šele 4. t. m. Govornik popolnoma zaupa v Ciuffellijevo delovanje. Popolnoma je prepričan, da bo Ciuffelli znal pomiriti duhove in smatra za svojo dolžnost, da mu izrazi popolno zaupanje vlade in je tudi uverjen, da bodo v Jul. Benečiji složno delovali vsi na pomirjenje, da se tako vedno bolj utrdijo prisrčne vezi, ki morajo privezati one narode k naši domovini.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Kongres Jugoslovanske Omladine v Zagrebu. Prejeli smo: Ker se bo prvi dan kongresa, ki se bo vršil v prvi polovici meseca oktobra, poročalo o zgodovini predvojne gibanja Jugoslovanske Ujedinjene Omladine, se prosijo tovariši, ki so v posesti gradiva in ki so aktivno sodelovali v gibanju, da napišejo o tem referate. Osrednji odbor J. U. O. bo odredil naknadno, kateri teh referatov se bo predčital na kongresu, med tem ko se bodo vsi brez razlike izročili posebnemu redakcijskemu odboru v svrhu, da se objavi spomenica. Posebno opozarjamo tovariše na to, da nam pošljejo obširne podatke o padlih drugih, o njihovem delovanju v gibanju pred in za časa vojne, njihove slike z biografijo. Kar bo služilo, da se pri-

merno spomnijo pri otvoritvi kongresa in da se uporabijo za spomenico. Govornike za drugi in tretji dan kongresa (Manifestacija Jugoslovanske, Nova omladina orijentacija) zbirajo posamezne skupine na svojih predposvetovanjih, ki jih po lastni inicijativi sklicujejo svoječasno. Centralni odbor J. U. O. obvešča vse seniore iz gibanja, organizacij in društev, od leta 1907/08 pa dalje do Vidovskega kongresa leta 1914 na Dunaju, da se bo predposvetovanje članov Jugoslovanske Ujedinjene Omladine vršilo tri dni pred kongresom v Zagrebu, in prosil vse tovariše, da prisostvujejo v čim večjem številu. Pripravljalni odbor je poveljel potrebne korake, da se omogoči vsem delegatom in udeležnikom brezplačna vožnja do Zagreba in nazaj, ter stanovanje in hrana za časa kongresa. Zato je potrebno, da je tajništvo pravočasno točno obveščeno o številu tovarišev, ki bodo prišli v skupinah ali pa posamezno. Referate in podatke o padlih tovariših, kakor tudi vse ostalo, kar se nanaša na tajništvo, je treba poslati na naslov: M. Bartulica, Zagreb, Trg I. br. 4 (Opozorja se na izpremembo naslova). — Sekretariat priregijavčkov odbora Kongresa Jugoslovanske Omladine.

Srednja tehnična šola. LDU Beograd, 11. avgusta. V ministruvstvu za trgovino in industrijo je bilo sklenjeno, da se v Beogradu otvori srednja tehnična šola, kjer se bodo izobraževali strokovni pomožni tehnik. Ta šola se otvori, kakor hitro se dobi za njo primeren prostor.

Demanti. LDU Beograd, 11. avgusta. Presburo zunanjega ministruvstva javlja službeno: Nekl zagrebški list je priobčil poročilo iz Beograda, da pride koncem tega meseca prestolonaslednik regent Aleksander v Zagreb, kjer bi se sestal s tujimi prijetilskimi vladarji. Poočlašeni smo izjavili, da za sedaj še ni gotovo, kdaj pride prestolonaslednik regent Aleksander v Zagreb. Poročilo, da bi se imel v Zagrebu sestati s tujimi prijetilskimi vladarji, je neosnovano.

Komisija za promet. LDU Beograd, 11. avgusta. Ministruvstvo za promet ter ministruvstvo za prehrano in za obnovu ozemlja sta formirala posebno komisijo, ki se bo v sporazumu z ministruvstvom za trgovino in industrijo in z ministruvstvom za šume in rude potrudilo, da se preskrbi potrebni premog. Dnevni deficit premoga, ki bi se imel nabaviti, se računa na 900 vagonov. Ta deficit se more pokriti samo, ako se zviša produkcija premoga v premogovnikih našega kraljestva.

Vojvodina. LDU Beograd, 11. avgusta. V petek, dne 8. avgusta je došla semkaj deputacija, ki jo je odposlal veliki narodni zbor, ki je zboroval dne 3. avgusta v Novem Sadu. Predsednik Narodnega predstavništva dr. Pavlovič je sprejel deputacijo, ki je tožila o neugodnih odnosih v Vojvodini, zlasti zaradi ustavitve železniškega prometa in nerednosti na poštah. Deputacija je izročila Pavloviču protestno resolucijo Narodnega zbora v Novem Sadu, ki vsebuje vse priporočila. Dr. Pavlovič je izjavil, da so mu prometne težkote v Vojvodini znane, da bo oddal resolucijo novi vladi in da bo zahteval, da se navedene nepravilne odpravijo. Potrdil je tudi to, da so narodni poslanci iz Vojvodine prosili za vzpostavitev prometa. Deputacija je vzela odgovor predsednika Narodnega predstavništva na znanje.

Baranja. LDU Osijek, 11. avgusta. Veliki župan Baranje, dr. Pandurovič, na čelu deputacije baranijskih Jugoslovancev, je zopet odpoval v Pariz, da urgira boljše rešenje mirovne konference, da se vsa Baranja priklonijo kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Neodrešena domovina.

Rekvizicija v nesrečnem ozemlju! LDU. Trst, 9. avgusta. »Oservatore Triestino« javlja: Vrhovno poveljnišvo kraljeve italijanske vojske odreja: Določba ministriškega odloka z dne 29. maja 1919, tičočja se rekvizicije pšenice, ječmena in rži, veljajo tudi za ozemlja, zasedana po kraljevski vojski. Ob-

operetni komunisti, ki so pisali drame, opere, spevolgre in operete brez honorarja, celo brez tantjem.

Tako so delali Slovenci za svojo kulturo, literaturo, gledališče po vsej svoji domovini nesebično do zadnjih desetletij in tako delujejo še dandanes. Iz samih osebnih žrtv smo si zgradili gledališče v Ljubljani, na Jesenicah, v Mariboru, v Celju, v Novem mestu, Ribnici in drugod. Iz samih osebnih žrtv smo si ustvarili dramatsko slovnost: Aškerc, Borštnik, Cankar, Detela, Finžgar, Funžek, Gangl, Jelenc, Jurčič, Kersnik, Kristjan, Kvedrova, Medved, Meško, Murlik, Milčinski, Ogrinec, Robida, Stritar, Spicar, Vošnjak in drugi so nam pisali drame, Foerster, Ipavc, Mandič, Parma in Risto Savin pa slovenske opere in operete.

Ni veliko slovenskih izvirnih dramatskih del, a vsa so nastala sredi neprestane borbe, v robstvu, brez merenov. Trdno sem uverjen, da nam narodna svoboda prinese tudi svoboden razmah jugoslovanske dramatike. Vzlic vsemu in proti vsemu pa smo napredovali že v poslednjih letih nad vse

Napredovali smo nevdržno na vseh poljih ter se leta 1909. prebrili tako daleč, da smo postali v temle gledališču z Nemci enakovredni. Fronti sta postali enako močni, a Nemec se je zbal ter preložil svojo postojanko na novo boljše. Prepustiti nam je moral to hišo, a sam si je z obrestmi naših kapitalov in z denarno podporo cesarja Franca Jožefa zgradil novo gledališče.

Še se je upal držati ter trovati dalje naš narod, a bitka je bila zanj že izgubljena. Konkurenca s slovensko dramo, veliko slovensko opero je bila nemogoča. Ljubljansko nemštvo in njegov Kaiser Jubiläumstheater sta bila podobna obupanemu pustolovcu, ki životari le še od milodaru neumnih prijateljev in od očitnih sleparstev.

Niti vojna ni mogla rešiti nemškega teatra, a razkrila ga je v vsej njegovi kulturni lažljivosti. Slovincem je pobrala vojska vse igralce ter jih raztepla križem Evrope; politični zavezniki Nemcev pa so posadili v naše gledališče na mesto Talije kraljico Kmo. Takrat so mogli Nemci razgrniti pred Ljubljano vso svojo klasično in moderno dramatsko umetnost, dramsko in

operno, saj so bili brez naše konkurence ter so imeli denarja, glumcev, pevcev in muzikantov, kolikor so jih le hoteli. A vzdrževali so je najknavnejšo šmiro, ki jim je igrala bedaste, Slovane zasmehujoče burke, ter najordinarnejše nemške in madžarske operete. Nemški Golijat je pač ležal že onemogel na tleh ter je le še bljuval blato, predno je poginil.

Meseca novembra 1918 nam je preostalo le še zadnje delo: spraviti nemško mrhovino s poti. Kot resnično kulturni ljudje smo opravili tudi ta neprijetni posel s taktom, ki je bil za Nemce huji kot najbolj energična brca.

Slovenski David je danes — kakor njegov srbski brat — na svoji zemlji svoj gospod. Dve gledališči imamo: v enem gojimo slovensko, slovensko in moderno svetovno dramo, v drugem slovensko, slovensko in svetovno opero in opereto. Nič več ne visi nad našo Talijo večno dvorezni meč avstrijske policijske cenzure; nič več nam ne bodo prepovedovali srbskih, hrvatskih, čeških, poljskih in ruskih dram, ali jih obrezovali ad majorem Germaniam gloziam. Nič več nam ne bodo prepovedovali slovenskih najboljših dram iz di-

nastičnih, vojaških, političnih, moralnih ozirov.

Naše gledališče postane zdaj resnično narodno, slovensko gledališče.

Postane pa tudi lahko resnično umetniško gledališče. Minili so časi, ko so nam razvoj gledališke umetnosti z vsemi sredstvi le ovirali ter smo se morali Slovenci z najskromnejšimi sredstvi boriti za goli obstanek svoje drame in opere. Minila je doba, ko smo trepetali za blagajniški uspeh predstav, da smo mogli plačevati vsaj skromne gaje svojim igralcem in pevcom. Danes stojita pokrajinska in državna vlada za slovenskim Narodnim gledališčem ter popolnoma razumeta veliki nacionalni, jugoslovanski, kulturni, torej občedržavni pomen vseh gledališč. Dobra gledališča najlepše dokazujejo znanemu svetu višino kulture v državi ter so ljudske univerze v najidealnejšem smislu. Naše vlade bodo torej poskrbele, da se nakloni ne le našim trem glavnim gledališčem: v Beogradu, v Zagrebu in Ljubljani, nego tudi drugim jugoslovanskim gledališčem in odrom iz državnih sredstev toliko moralna in gmotna pod-

pora, da zasije jugoslovanski Taliji doba najvišjega umetniškega procvatja.

To željo gojim in zaupanje v naše vlade izražam tem trdneje, ker sem se meseca maja t. l. v Beogradu sam prepričal, da nam je večna pravda naklonila v Njegovem Višočanstvu, regentu Aleksandru najtoplejšega prijatelja jugoslovanske drame in opere.

Sestre Srbkinje! Bratje Srbi! L. 1670. je bila v Ljubljani prva, dijaška slovenska predstava, a l. 1919. se vrši v Ljubljani prva dijaška srbska predstava. Iz mladine je švigal in naj šviga nov plamen, ki razžari ves naš jugoslovanski narod za delo, za skupnost, edinstvenost naše umetniške kulture!

Pozdravljajo Vas v svoji lepi, skromni, zares demokratiški domovini s čustvi najmanjšega, najmlajšega, a vedno najzvestejšega brata, Vas pozivljamo, da se z mano vred v tem trenutku spominjate našega osvoboditelja iz germanskega robstva, junaka janakov: Nj. Veličanstva kralja Petra in njegova sina, Višočanstva regenta Aleksandra, najvernejšega zaščitnika jugoslovanske Talije. Živel!

enem določa tudi najvišje cene, ki so iste, kakor jih odloča ministrski odlok z dne 15. avgusta 1918, in sicer: drobnoraznata pšenica, 75 lir; debelozrnata pšenica, 56 lir; oves 56 lir; ječmen 62 lir; rž 62 lir za kvintal v zalogi prodajalca. Prodajalec spravi blago v vreče, ki jih preskrbi kupec obremen z vrvice. Po 1. avgustu 1919 obvezne cene za naslednje mesečne povške in sicer: za pšenico 40 stotin s 1. avgustom, za oves, ječmen in rž 30 stotin s 1. avgustom, za koruzo 30 stotin s 1. novembrom za vsak mesec po navedenih rokih.

Junastvo arditov. LDU. Trst. 9. avgusta. Z Devinštine poročajo: Pernarčičeva družina iz Devina se je pred kratkim vrnila iz begunskega taborišča na Stajerskem. Hiša v Devinu je bila popolnoma porušena, vsled česar so si Pernarčičevi napravili pri Sv. Ivanu leseno barakovo gostilništvosvrhe. Gostilno sta oskrbovala oče Josip in sin Alojzij. Pred desetimi dnevi jutraj je prišel k tej gostilni neki delavec in je našel Pernarčiča, očeta, ležečega na pragu, vsega v krvi mrtvega. Starec je imel sedem ran z bodalom. Delavec stopi nato še v barako in je našel tamkaj mladega Pernarčiča tudi mrtvega. Ležal je v celi mlaki krvi na postelji, devetkrat zaboden z bodalcem. Ko je mož pogledal nekoliko okoli sebe, je zagledal na tleh listino, katero je seveda pobral in pregledal. Našel je v njej razna pisma. Vse skupaj je oddal nemudoma na pristojnem mestu in varnostna oblast je tudi v resnici takoj zasledila morilce. Bili so trije italijanski vojaki, ki so jih našli pri bližnjem železniškem predoru speče. Bili so še vsi krvavi. Pri enem so našli 80 lir.

Slovanski svet.

Večna prorokovanja. LDU. Berlin, 11. avgusta. (DKU) »Vossische Zeitung« javlja iz Kopenhagna: Zadnja poročila iz Rusije prerokujejo presenetljive politične dogodke v najkrajšem času. Splošno na Ruskem menijo, da je boljševiška vlada v zagonu, iz katere ne more najti izhoda.

LDU Berlin, 11. avgusta. (DKU) »Lokalanzeiger« javlja iz Kopenhagna: Brzojavk aiz Helsingforsa poroča, da vzbujajo zadnja poročila iz Rusije največjo pozornost. Poročila pravijo, da se je v mišljenju ruskega prebivalstva napram boljševizmu pojavil splošen preobrat. Boljševizem čim dalje bolj propada.

Položaj vojaških vpokojencev.

Najkrutejša posledica svetovne vojne, katere je že tekom prvih dveh let nastala in se še vedno poostruje, je dozdaj nepoznana draginja ne samo živih, marveč tudi vseh življenjskih potrebščin. Občutijo jo pred vsem mestni nižji in srednji sloji, najbolj še oni, ki živijo ob stalnih plačah. Naravno je, da so se pojavile kakor povsod, tudi pri nas na ljudskih shodih ostre debate, uprizorile so se hrupne demonstracije, zagrozile in nastajale stavke v dosego resitve gnotne stanja. Država, pokrajine, mesta, javna in zasebna podjetja so uvidele potrebo pomoči in deloma iz lastne iniciative, deloma pristopivši svojim nameščencem predvojnemu plače podvojile. Tudi za večino raznovrstnih upokojencev se je nekaj storilo; naklonile so se jim draginske doklade. Oglejmo si, kaj se je dozdaj za vojaške upokojence ukrenilo, koji vsled navajene discipline še niso javno nastopili. V vsej širni Sloveniji se nahajajo 391 v činovne razrede porazdeljenih vojaških upokojencev. Na te je bila naša javnost šele takrat opozorjena, ko so vojaške oblasti potom časopisja različne pri- in izjave zahtevale in jih pozneje tudi k zaprileži pozivale.

Avstrijska vlada je 1. 1918, svojim upokojenim častnikom in uradnikom naslednje draginske prispevke v polletnih obrokih dovolila: Za generale 500 K (mesečno 83,33 K), polkovnikov 450 K (75), podpolkovnikov 375 (62,50), majorjev 325 (54,16), stotnikov 300 (50), nadporočnikov 275 (45,83), in poročnikov 225 K (37 K 50 v). Ti prispevki so bili odmerjeni na osebo, brez razlike med oženjenim in samcem in ne vpoštevajo obitelji. Razlika obstoji le v tem, da se je določilo višjim penzijam več, nižjim pa manj, in to se imenuje draginski prispevek. Tega je za leto 1918 izplačevala avstrijska uprava, potem pa za prvo polletje t. l. naša država. Z mesecem julijem je izplačila, ki je bila zadnje mesece mesečna, za nedogled čas izostala. Dasi mera te podpore že od začetka ni odgovarjala tržnim cenam, je danes podobnejša nekaki miloščini, kot pa obstoječim razmeram prilični dokladi. Treba je vpoštevati, da so bile v veljavi stoječe redne penzije leta 1908 določene in bi danes zgornji polletni zneski komaj mesečno zadostovali. K temu samo en primer. Mesečne pokojninske pristojbine majorja s plačo nižje stopnje po 40letnem službovanju znašajo: Pokojnina 366 K 66 vin., prispevek za stanarino 40 K, draginski prispevek 54 K 16 v., skupaj 460 K 82 v. Odbitki za kolek 3 K, dohodninski davek 8 K 66 v., stanarinski zaklad 5 K 27 v., skupaj 16 K 93 v. Čisti mesečni prejemek znaša torej 443 K 89 v. Za vojaka - prostaka na fronti plačuje vojna uprava - ker je to neizogibno - dnevno za hrano 8 K in doklade 5 K, skupaj dnevno 13 K, ali mesečno 390 K, povrh pa še za uniformo

in nastanitev, torej približno toliko če ne več, kot doslužnemu majorju. Komentar bi bil odveč. Ako je zakonska dovolica iz tega primera (brez otrok) dovolj demokratično nadarjena in pri dobrem zdravju, si pomagata na ta način, da žena opravi dela domače služkinje, sedemdesetletni soprog li pa kurivo v nadstropje donaja. Tako imna ostane druga polovica penzije na razpolago, katere bi se sicer za služkinjo potrošila. Sila kole lomi. Kdo vpraša, kaj je stanu primerno!

Garderoba, kolikor je še je, sega v predvojno dobo, ker za nabavo nove manjke sredstev. Komu je izza časa aktivite kaj cvenka preostalo, ga je daroval v početku vojne za Rdeči križ in v druge patriotične svrhe; vplačevala so se vojna posojila, katere so danes v zraku; hranilnice so med tem znižale obrestno mero na 2% tistim srečnim, ki so tam kaj imeli. Kako je v nižjih činovnih razredih z nedoseglo polno penzijo, morebiti z obilico nepreskrbljenih otrok in telesno invaliditeto gospodarja, si ni težko predstavljati. Pa tudi samci, kateri so primorani v gostilnah živeti in tam svojo bedo očitno kazati, so še bolj pomilovanja vredni kot oženjeni, ki med stenami svojega stanovanja pomanjkavanja še nekoliko zakrivajo.

Tak je položaj vojaških upokojencev. Po napornem dolgem službovanju smo si življenjski večer pač ugodnejši predstavljali. Služili smo seveda v Avstriji, ki je bila do poloma naša legalna država in koji nismo samo mi, marveč tudi naši pradedi skoz stoletja gnotne in krvne žrtve prinášali. Sinove smo rodne zemlje Slovenije, s katere smo prišli v novo državo. Prisegli smo kralju Srbov, Hrvatov in Slovencev Petru Prvem zvestobo, vdanost in poslušnost in tako postali polnovredni državljani ujedinenega kraljevstva. Dolžnost države je, da tudi teh svojih sinov ne pozabi. Saj bo nekatere izmed nas še potrebovala.

Sokolstvo.

Sokolska župa Ljubljana
I. Seja župnega predsedstva v sredo ob 20. uri v Zvezni sobi z dnevnim redom: župni zlet. — Udeležba bodi polnoštevila. — Tajnik.

V. zlet v Kočevju. Po sporočilu br. staroste dovolilo je ministarstvo saobračaja 500-stotni popust za udeležnike, ki se radi tekme odpeljejo z rednim vlakom že 16. avgusta ob 14. uri 35 min. in sicer proti legitimaciji sokolskega društva. Ravnotako pa velja 50% popust za udeležnike 17. avgusta s posebnim vlakom in to za Sokole in njih rodbino na progi Ljubljana - Kočevje in nazaj brez kakšne omejitve postaj med Ljubljano in Kočevjem. Ta vlak smejo vporabiti edino izletniki za Kočevje.

Vsa bratska društva naj nemudoma javijo točno število, četudi po brzojavu do 14. t. m. — Zdravo!

Javna telovadba Sokola v St. Vidu se je vršila v nedeljo 10. t. m. ob ogromni udeležbi občinstva in bratskih društev. Prireditelj je vseskozi izbornu uspeha in si more št. viški Sokol le čestitati na krasnem uspehu.

Zlet Mariborske sokolske župe v Ptuj. Za ta zlet, ki se vrši 7. septembra t. l. delajo se obsežne priprave. Zajedno s sokolskim zletom praznuje se petdesetletnica Narodne italnice in Ptuj. Vsa sokolska društva, katere se namestijo zleta udeležiti, prosimo, da nemudoma prijavijo Ptuj. Sokola število udeležencev. Prijave pričakujemo najpozneje do 20. t. m. Prehranjevalni in stanovanjski odsek bo mogel svojo nalogo le tedaj brezhibno rešiti, ako bo pravočasno obveščen o številu udeležencev posameznih sokolskih društev. Treba je pravočasno preskrbeti primerno število stanovanj in ukreniti potrebno glede prehrane. Bratje in sestre, agitirajte in pripravljajte se za zlet Mariborske sokolske župe, ki bo slavnost, kakršne Ptuj še ni videl.

Nagovor Sokolom.

(Govoril g. dr. Mano Dereani 10. avgusta 1919 v Vižmarjih povodom javne prireditve.)

Pozdravljeni še enkrat bratje in sestre! Pozdravljeni Vi vsi, ki ste z nami dobre volje!

1.

Nebo, ki letos neprestano lije solze nad nami, narodom trpinom, pogledalo nas je z jasnim očesom in zemljica naša, domača nam kaže vedro lice.

Dolgo smo upali in se bal, a vendar si se zbral Sokol, z vseh bližnjih logov!

Lep dan je danes, čist, svetel dan, dan sokolski, dan mladosti in svobode! Veselimo se teh lepih trenutkov, radujemo se, srca nam igrajo in Slava nam zelene vence vlje.

Tuga žalost nam zapušča duše, prepevamo pesmi — volje smo židane — dobro nam je!

Po tednih, mesecih truda in napora potrebujemo razvedrila kot kri kliska, kot pljuča zraka.

Zakaj bi ne bili veseli, prostega naroda prosti sinovi in hčere!

V tem prazničnem razpoloženju, ko prikipava naš zanos do viška pa ne zabimo treznosti življenja in spodobiti se nam resna, odkrita beseda.

2.
Ne morem in ne smem razodeči vsega, kar mi polni dušo, kar mi čuti srce!

Zapel bi Vam pesem junaško — bratsko — sokolsko, in zapel bi pesem žalostinko onim, ki ne čutijo z nami.

Duška pa hočem dati onim čustvom, ki se protivijo vsemu, kar je nezdravo za naš narodni razvoj, in duška hočem dati proti nezdravim pojavi v našem domačem kraju.

Komaj je minulo leto dni, odkar smo bili zbrani vsi, nedaleč od tu na ljudskem taboru. Tedaj je dež curkom lil, a to nas ni motilo. Vstajali so govorniki in govorili so krepke, težke besede. Mi pa smo stali krog njih drug pri drugemu kot brat pri bratu — in poslušali smo jih in verovali smo jim in zaupali smo jim!

Naši sinovi, bratje in očetje in veliko Vas, ki ste danes med nami, pa ste stali tam daleč na fronti! Do nas pa so prihajala kratka poročila na zelenih dopisnicah tiskana: »Zdrav sem in dobro se mi godi!«

Laž pa so bila ta poročila, prisiljena laž — a žal, neiskrene so bile tudi besede nekaterih sedanjih naših govornikov!

3.

Pa je vrgel brat Srb tam doli na makedonskem polju našega skupnega sovraga ob tla in Nemce so bili na zapadu kot toča klasje. Tedaj smo se zdravili in ostali tudi mi.

Od tedaj je minulo komaj mesecev deset! In danes?

»Tko je srce v te dirno«

Da si tako sad nemirnoro.

Zamrla je beseda zvestobe, vtihihnil je resnice glas!

Zli duh se vrača v deželo in obseja neke glave! Ponosni iskreni duhi dr. Kreka pa se umika od njih.

Se stoji naša krdela na mejah, še nisi rešena draga domovina!

Doma pa moramo že mobilizirati vse duševne sile, da se obranimo krivih prerokov.

Trume besedi se kopičijo pred nami, vse oborožene do zadnje črke. Stavek koraka za stavkom in vsak ima ključ, ključ bodalca na rami.

Razprave, referati se vijo v dolgem trenu — interpelacije pokajo kot ročne granate — predloži brenče kot puške strelivce! In tam v ozadiju grme resolucije kot težki topovi! A vse zaman! Naš domači sovražnik je skrif, zakopan. Od njegove strani pa nam buja v obraz strupeni plini hinavščine in skrivnih mahinacij!

4.

Sokol v St. Vidu je krepko dvignil svoja krila in pridružile so se mu naše čile Sokolice.

To pa je zapeklo v dno duše one, ki jih nočem imenovati. Črna zavist se je naselila v njihovih zakrknjenih srcih.

V letu narodnega preporoda, v dobi vjedjenja jugoslovanskega naroda, v času, ko so vsi rodoljubni možje in žene, brez razlike stanu in strank, tekmovali v tem, kar naj bi bilo v procvit in prospeh naši skupni mladi domovini — v tem velikem času, — pravim, so se našli v St. Vidu nad Ljubljano, take-rekoč v srcu Slovenije — majhni ljudje, ki so šli v svoji zlobni strankarski strasti tako daleč, da so preko odloka vlade — preko volje vseh razsodnih državljanov, izvršili z jalojnim, klavernim izgovorom nad društvom Sokolom, ki je za narod eminentne prosvetne in vzgojne važnosti — grdo nasilje.

Nevidna, a nam vsem znana roka, je zaklenila duri tukajšnje šolske telovadnice in vrgla našega dičnega Sokola na cesto. Naš kmet, naš obrtnik, naš delavec je prepameten in prepošten, da bi kaj takega zakrivil. Trebalo je zato drugih mož, ki izkoriščajo svoje stanovsko dostojanstvo v take nečedne namene.

Nemilo nas je dirnilo, v jadu se nam krči srce — a ne bomo vam plačevali nemilo za nedrao. — Tudi zuga-mo vam ne — ker to bi bil znak naše lastne slabosti. Naš duh pa je krepak in naša duša je zdrava. Mi vas samo pomilujemo!

5.

Sokol je otreseel cestni prah od sebe in koraka nemoteno po začrtani poti dalje med narod. V svesti si je, da je sokolska ideja in sokolska vzgoja narodu spas in da bo narod v Sokolu zopet sam sebe našel. To je naša zavest, naša vera in naša volja in te vere nam ne bodete vzeli in te volje ne vlonili!

Se na drug način so poskušali.

Pa se priplazi skušnjavec do naših fantov in jim šepče: »Kdor bo Sokol, ta bo vojak.« Cloveče nerodno, mar misliš, da je Sokol tvojega duha in perja.

Sokol sivi! Ti si ptica jasnih visocin in zdravega podneblja! Ne bo te motilo plahutanje mračnega netopirja, ne večernih več in volkodlakov, ki ti hočejo piti kri in mozek! Sokol, v tvojih prsih živi junak in ti junaka ne vržeš od sebe! In sestre Sokolice! Iz vaših src plamti žar čiste domovinske ljubezni in ta plamen ni odsev ene bolne strasti, ki medli v obeh vaših klevetnikov in klevetnic.

6.

Cankar, ti mož čudoviti, ki si zrl v dušo narodu, si nam prerokoval en prapor in eno vrsto. Tvoje besede postajajo resnica!

Sel si od nas, kakor odhaja posledni žarek zahajajočega solca. Mrak in noč lega na naše poljana.

Tvoj duh pa nam daje zagotovilo in tolažbo, da solnce zopet izide in da bo jutri zopet dan.

Čuli ste silni glas sokolskih rogov, ki odmeva od naših logov in od naših src. Zdravite se vsi! Bratje so tu! Vsta se strni v vrsto! Zdravo! Naprej!

Dnevne vesti.

Slovenci! — Slovenke! Gre nam za tisoče življenj naših fantov in mož, ki padejo vsako leto radi alkohola v prezgodnji grob — gre za srečo in mir tisočerih družin — gre za naše žene, ki trpe pod krutostjo pijači vdanjih mož, gre za prihodnost našega mladega rodu — gre za obstoj stotin posestev in obrtnih podjetij, gre za milijone narodovega premoženja, gre za to, da se oprostimo stoletnih sramotnih okov alkoholizma, ki so glavna zapreka gospodarskega in kulturnega napredka našega naroda! Z zdravimi in treznimi možgani zrmo v svet: bol in težo življenja bomo bolj spoznali, a spoznali bomo tudi radost in velikost življenja čisto in neizkaljeno. Iz ljubezni do lastnih otrok, iz ljubezni do sobratov — trpinov se oprimo vsi brez razlike stanu in poklica važnega socialnega dela v boju proti alkoholizmu. Delujmo zavredno in določno za svojo in svojcev srečnejšo bodočnost, kajti le trezen narod bo imel moč, da zažosti vsem zahtevam, katere stavi nanj nova doba.

Odličan gost V Ljubljani se muči g. dr. Aleksander Kolossa, vseučiliški profesor in bivši državni poslanec, sedaj član Ukrajinskega Narodnega sveta. Na potu je v Zagreb in Beograd, da naveže politične stike med Jugoslavijo in Ukraino. On veruje v veliko bodočnost Rusije na federativni podlagi.

Javna zahvalnost Beograđski maturanti, ushišeni izvanrednom srdačnošću kojom su na svome putu po jugoslovenskim zemljama svuda bili dočekivani, nemajo dovoljno suaznih reči da izjave svoju toplu bratsku zahvalnost za ukazanu im pažnju: Oni koji imaju tu sreću da pripadaju generaciji podmlatka koja će prva imati da primi u nasledstvo rad na kulturnom podizanju svoje velike ujedinjene otadžbine, povelji su sa svoga puta dovoljno podstreka da oduševljeno delajo za ceo svoj život. Oni su lično videli i osetili, da jugoslovansko jedinstvo nije više samo jedan daleki ideal, nego stvarnost, koja nas zapovednički poziva sve na složan posao. To je najlepši rezultat koji su beograđski maturanti imali od svoga puta. Oni smatraju za dužnost, da to javno saopšte i da ovim putem zahvale svima, koji su doprinesli da njihovo ushišenje bude što potpunije. Beograd, avgusta 1919. Uprava kluba Beograđskih maturanata.

Veliki ljudski tabor v Sinči vasi. veličastna manifestacija za združitev slovenske Koroške z Jugoslavijo, se vrši 15. t. m. na praznik. Kakor smo že včeraj javili daruje ljubljanski škof dr. Jeglič pontifikalno mašo ob 10. uri predpolne pod milim nebom. Nato se vrši veliko zborovanje, na katerem govore govorniki iz Kraiske, Koroške in Stajerske. Za taborom se vrši velika ljudska veselica.

Poseben vlak za udeležence velikega ljudskega Tabora v Sinči vasi vozi iz Ljubljane na praznik 15. t. m. jutraj ob 2. uri in pride v Sinčo vasa jutraj ob 9. uri. Vrača se pa iz Sinče vasi ob 21. uri in pride v Ljubljano v soboto jutraj ob 2. uri.

Narodna društva naj se udeleže Tabora v Sinči vasi s svojimi zastavami. Večja skupina izletnikov namerava po veselici izlet h Klopinskemu jezeru, ki je 4 km oddaljeno od Sinče vasi.

Poročil se je danes g. Josip Berbuč z gđ. Olgo Ribnikarjevo iz znane narodne rodbine. Bilo srečno!

Poročil se je danes g. Peter Krže z gđ. Vido Obreza. Bilo srečno!

Poročil se je g. Ferdo Martin, trgovski potnik z gđ. Pavlo Šlegl iz Kamnika. Bilo srečno!

Major Turudija. Neki beneški dnevnik je priložil o priliki tretje obletnice padca Gorjce (8. avgusta 1916) zapiske iz nekega dnevnika, ki bi nas sicer ne zanimali veliko, da pisev v svojem dnevniku sestavljenem seveda šele sedaj po treh letih) ne bi neke trditve z gotovim namenom podčrtaval. Piše med drugim namreč: »Čuje se govoriti, da bo mesto Gorico branil do zadnega neki Bo-roevičev svak. Ujetniki potrjujejo to vest in pravijo, da je najskrajnejša obramba poverjena majorju Turudiji, divjemu in heroičnemu Slovencu.«

Vemo sicer, koliko je stal major Trudija Italijane v plavskem odseku in nimamo drugače prav nič proti temu, če bi ga Italijani pod drugimi okolnostmi imenovali Slovenca. Nasprotno, laskalo bi nam, če bi Italijani priznavali v njem slovenski heroizem. Ali ker se baš sedaj, ko pričakujemo, da nam jugoslovanska - italijanska meja zareže globoko v naše narodno telo, z gotovo tendenco povdarja narodnost majorja Turudije, konsta-

tramo, da major Turudija slučajno ni Slovenec.

S smrtjo Avgusta Bertholda, prvega Slovenca, ki je fotografsko obrt divgnil na stopnjo umetnosti in se proslavil kot prvovrstni umetnik na strokovnih razstavah po celem svetu, njegov zavod k sreči ne preneha. Umetnikova vdova ga. Helena Bertholdova v je namreč angažirala za poslovanje odličnega umetnika fotografa gosp. Milica Obrenovića, Crnogorca, ki je deloval kot prvi operater pri kr. dvornem fotografu Milanu Jovanoviću, bratu svetovnoznanega slikarja Paje Jovanovića, v Beogradu in celih osem let pri pokojnem Avgustu Bertholdu, katerega je tudi zastopal za časa njegove dolgotrajne bolezni. Svoje sodelništvo je pri Bertholdu prekinil le, ko ga je Črna gora, njegova domovina, poklicala leta 1912. v balkansko vojno in ko se mu je leta 1914. posrečilo pobegniti iz Avstrije ter se v svetovni vojni boriti za osvoboditev Slovencev, dokler ni padel leta 1916. v avstrijsko vjetništvo, iz katerega se je po največjem prizadevanju pokojnega Bertholda leta 1918. mogel zopet vrniti v Bertholdov zavod v Ljubljano. Kakor je vse prijatelje prave umetniške fotografije in amatierje glas o smrti najboljšega našega umetnika fotografa užalostil, tako bodo gotovo z veseljem pozdravili vest, da je vodstvo zavoda prevzel svojega bivšega šefa in učitelja vredni naslednik g. Milica Obrenović, katerega nadaljnje sodelovanje garantira, da bo gospe vdovi mogče zavod obdržati na stari višini in ob sodelništvu samo prvovrstnega personala stalno napredovati. (7872)

Prememba imena. Deželna vlada za Slovenijo je dovolila mestnemu učitelju in lastniku trgovskega tečaja Fr. Gartnerju premembo imena zanj in za njegovo rodbino v priimek Gorazd. Imenovan je že pred 30 leti prošil za tako dovoljenje prejšnjo deželno vlado avstrijsko, ki pa ni hotela ugoditi prošnji z motivacijo: es ist kein triftiger Grund zur Namensänderung vorhanden. Mislija je pač, da je nemški most bolj trden, če mora Slovenec se posluževati po vojaških oblastvih potvorenega imena.

Mestna hranilnica ljubljanska bo zaradi snamežanja uradnih prostorov v soboto, dne 16. avgusta zaprta.

Stud. phil. Franjo Mesesnel naj se javi pri g. Korane, Pogačarjev trg, da prejme 100 lir.

Na naslov zdraviliškega doma Bled! Ako pride tujec ali izletnik na Bled, si ogleda v prvi vrsti tudi zdraviliški dom. Saj je tudi razumljivo; reklame je dovolj po časopisih in godba ga vabi k vstopu. Ubogi izletnik, ako se ušedeš za mizo, Z uro v roki sem konstatiral, da je minulo 35 minut predno sem naročeno dobil in to s kakšno mujo in trudom. Ob začetku koncerta se sploh ne sliši drugih besed kakor: »poj, kako dolgo se mora čakati, drugi zopet »no, čez pol ure bomo že kaj dobili«. Gospoda najemnika torej prosimo, da odpravi to neznosno škandalozno postrežbo in da napravi red, kakoršni bi se spodobil za ta lepi dom. — Izletnik.

Sodna imenovanja se še vedno niso izvršila, dasi se na ista že mesece in mesece nestrno čaka. Zanimivo bi bilo zvedeti, kdo in zakaj se ista zavlačujejo, ko mora merodajnim krogom vendar znano biti, da je za ista skrajni čas, kajti večina prizadetih uradniških rodbin mora že sedaj vedeti, kam da pride, da potrebno ukrene glede selitve, ki bo v pozni jeseni ali pozimi postala sicer naravnost nemogoča. Treba je, si oskrbeti stanovanje, kurjavo itd., večina je tudi v veliki zadregi radi vžoljanja svojih otrok, katero je ravno od premetitve odvisno. Splošna želja je, da se imenovanja izvrše takoj, da se pri istih v največji meri upoštevajo želje kompetentov ter da se pri baje nameravanih uradnih premetitvah da poprej prizadetim priložnost, da se k istim izjavijo, oziroma se jim ponudi izvolitev enega izmed prostih mest, s čemur bi se v večina slučajih morebitna nezadovoljnost z premetitvijo, ki je danes združena z velikanskimi stroški, več ali manj ublažila. Dolžnost države je končno, da prevzame vsaj eden del solitvenih stroškov.

Poziv vodstvom in ravnateljstvom ljudskih in meščanskih šol, nadalje vpokojenim učiteljem, ter vdovam učiteljev v Sloveniji. Da se morejo čimprej odmeriti in nakazati aktivnim učiteljem in učiteljicam javnih ljudskih in meščanskih šol v Sloveniji draginski doklade, po naredbi z dne 18. julija 1919, št. 575 Ur. l., se pozivljajo šolska vodstva in ravnateljstva, da nemudoma vpošljejo deželnemu knjigovodstvu v Ljubljani razkaznice za vsakega učitelja na šoli, tako da bodo vpisani podatki natančno v sledečem redu, eden pod drugimi: a) ime in predime učitelja; b) šolski okraj; c) ime soproge; pod d) se vpiše, če je učitelj vdovec; pod d) se vpiše, če je učitelj ločen od svoje žene in če je dolžan skrbeti za njo vzdrževanje; pod e) se navede je li žena učiteljeva tudi učiteljica ali državna uradnica, kje je nameščena in v kakšni lastnosti; pod f) se navede je li učitelj oženjen z upokojeno učiteljico ali državno vpokojanko; a) imena otrok (tudi nam-

konskih); dan in leto rojstva, za vsakega otroka se navede, je li preskrbljen, glede otrok, ki so v državni službi, je treba navesti, ker se jih v smislu 3. člena navedene uredbe ne sme upoštevati pri odmeri draginske doličade; k) imena pastorkov in adoptivnih otrok; dan in leto rojstva; nadalje čisto preskrbljeni, kakor pod g) glede zakonskih otrok; i) glede nezoženjenih učiteljev in nezoženjenih učiteljic, ki živijo v skupnem gospodinjstvu s starim očetom ali staro materjo, ali s starši, je treba navesti, ali zaradi pravne in moralne obveznosti dejansko pokrivajo največji del izdatkov za vzdrževanje teh sorodnikov zaradi njih uboštva. (Opozarja se torej na to, da torej po novni naredbi samski učitelji, ki živijo v skupnem gospodinjstvu z ubogimi brati ali sestrami, iz tega naslova ne bodo več dobivali višje draginske doličade. Zato bratov in sestrin ni treba navajati. — Podatki pod črkami g, b in i morajo biti potrjeni od občinskega urada. — Razkaznice naj se izpolnijo po stanju od 1. julija 1919, torej se morajo upoštevati tudi namestitni in začasni učitelji, ki so nameščeni samo do konca šolskega leta 1918/19. Namestitni in začasni učitelji, ki pred koncem šolskega leta niso bili nameščeni in vsled tega niso dobivali službenih prejemkov, se ne upoštevajo, pač pa je treba izpolniti razkaznice za tiste namestitne in začasne učitelje, ki so bili v koroških in štajerskih šolskih okrajih) nastavljeni šele po 1. juliju 1919. Taki učitelji bodo prejemali draginsko doličado iz 1. dne tistega meseca, ki sledi dnevu nastopu službe. Pri takih učiteljih naj se v razkaznici pripomni, kdaj so nastopili službo. — Upokojenim učiteljem in učiteljicam vdovam bo višji šolski svet poslal golice za prijavo z navodilom, kako jih morajo izpolniti. Če bi jih kdo po pomoči ne prejel, kadar jih drugi dobe, naj reklamira pri višjem šolskem svetu.

Višji šolski svet v Ljubljani, 3. avgusta 1919. — Predsednik: V. Adamič, l. r.

Dekliški zavod »Vesna« v Mariboru. V Mariboru je dolgo let deloval zavod »Töchterheim«, ki je nudil deklicam višjo izobrazbo in pouk v raznih gospodinskih strokah. Ta zavod je sedaj prešel v slovenske roke in se nahajajo v njem sledeče šole, ki pričnejo z rednim poukom 20. septembra 1919: I. Višja dekliska šola s posebnim ozirom na gospodinske poklice, ki je triletna. Letos se prične 1. letnik. Sprejemni pogoji za to šolo so: Dovoljeni 3. meščanski razred, ali pa kaka višja organizirana ljudska šola. V zadnjem slučaju morajo učenke napraviti sprejemni izpit, ki se bo vršil 13. septembra 1919. Pred vsem se bo upoštevala splošna izobrazba in nadarjenost učenke. II. Ženska obrtna šola, ki obsega istotako 3 letnika. Letos se začne s prvim letnikom. Sprejemni pogoji za to šolo so: Učenka naj s šolsko odpustnico dokaže, da je dopolnila najmanj 14. leto in da je zadostila šolski obveznosti. Poleg tega naj bo tudi telesno sposobna za svoj poklic. III. Kuharsko - gospodinska šola, ki traja eno leto. Učenka naj dokaže, da je dopolnila najmanj 16. leto in da je zadostila šolski obveznosti. IV. Med letom se bodo vršili od časa do časa razni krajiški strokovni tečaji, na pr. za vezenje, kuhanje, likanje, konzerviranje sadja itd., ki bodo pa pravčasno objavljeni v časopisih. V zavodu se nahaja penzija, n. v. v katerem je prostora za 40 učenk. Vse učenke, ki želijo biti sprejete v katerokoli teh šol, naj vložijo najkasneje do 1. septembra 1919 svojo lastnoročno pisano prošnjo za sprejem, krstni list in zadnje šolsko izpovedevalo na Dekliški zavod »Vesna« v Mariboru.

Naznanilo o začetku šolskega leta 1919/20. Kočevska nemška nižja državna gimnazija se prenosuje v slovensko nižjo realno gimnazijo. V začetku šolskega leta 1919/20 se odpre prvi razred s slovenskim učnim jezikom; drugi tretji, četrti razred se ostanjejo z nemškim učnim jezikom, pa se leto za leto omajuste. Šolsko leto se prične 19. septembra z običajno božjo službo. Vpisovanje učencev v I. razred bo 15., 16. in 17. septembra od 9. do 12. ure. — Kdor želi vstopiti v I. razred, se mora zgledati v spremstvu staršev ali njih namestnikov pri ravnatelju. Predloži naj rojstni in krstni list ter obiskovalno izpovedevalo ljudske šole; v tem morajo biti ugodni redi iz verouka, slovensčine ter računstva. Učenci naj so dopolnili deseto leto ali naj to starost dosežejo vsaj do konca leta 1919. Vplačati je 7 K 70 vrn., ako učenec ne napravi vsprejemnega izpita, se mu ti denar vrne. Vsprejemni izpit se prične v četrtek 18. septembra ob 9. uri. Vpis učencev pa se lahko iz vrši letošnim letom tudi pri smenim pouku; od 17. septembra naj vpošlejo starši omenjene listine, denar bodo vplačali, ko pridejo 18. septembra k vsprejemnemu izpitu. Vpisovanje učencev v II., III. in IV. razred, bo 17. septembra od 9. do 12. ure. Ti učenci naj prinesejo s seboj zadnje letno izpovedevalo ter vplačajo 3 K 50 v. — Gimnazijsko ravnateljstvo.

Brez učitelja. Pilejo mar: Je šola v Oslinici ob Kolpi se preselila g. učiteljica Mini Burja, zapustivši svojo službo v Ljubljani. Bodo li učenci

g. Cepuder iz Papežev prestavljena v Drago in končno se zadržuje, da se ne vrne tudi g. učiteljica Otilija Zemljakova nazaj v Bosiljvoloko. Od gotovih strani se pa čuje, da bi zamogle v občin Oslinica vse 3 šole ostati brez učitelja zanjepri in to vsled pomankanja učiteljev. Merodajni krogi se pozivljajo, da se v pravem času v tem smislu za našo mladino zavzamemo, da iste ne zadene usoda neizobrazbe. Seveda k vsemu temu se morajo pa tudi zavzeti posamezni občinarji, da bodo učiteljem bolj naklonjeni glede poduka otrok in jim ne nasprotovali povsod ter tako odganjali izobraževalce otrok, in končno oni v okrajni šolski svet izvoljeni možje, osobito njih predsednik, naj se postavi na prostor za katerega je izvoljen in da se glede njegovega delovanja ne bo dal omečati in odvrtiti niti po zvezi rodu ali prijateljstvu, ni blagovolnosti ali sovražnosti, sploh nikakim stranskim ozirom in da naj vrši svoje dolžnosti in podpira učitelja z vsemi svojimi močmi, katere mu zakoni nalože, ker svoboda brez naobrazbe ne bo rodila dobrega sadu.

Oživite čitalnico! Vsi kulturni zavodi se oživljajo; vsa društva se gibljejo; tu veselje pojavi, tam novo delo! Človek bi rekel, kakor pesnik začne renesance: »Veselo je živeti!« če bi se ne zmišlil hude draginje. Torej živahnost povsod, tudi na literarnem polju. Naša književnost gre v novo smer. Če pogledaš knjigarne, se ti kaže vesela slika: vse polno je jugoslovanske književnosti. Vse se organizira, Organizacija pa, ki bi imela namen skrbeti za dobro, času primerno in ceno čtivo v tem dragem času, pa še sp! — Ali večno spanje? — Čitalnica kje si? Zahleva se v dnevnikih, da bi se odprle meje tujezemskim listom; doma imamo nove časnike, novo čtivo. — Ali si more vsak poedini vse to omisliti? Ali je ceneje v kavarno zahajati in tam med vojnimi dobičkarji slabo kavo v slabem zraku živati za drag denar? Ali ni nikogar, ki si želi mirnega, zračnega prostora nekdanje čitalnice, kjer bi našel primerne čtivo? Če tudi v Ljubljani nima čitalnica tistega pomena, kakor so ga imele čitalnice v narodno zaspanih krajih ob mejah, ima pa vsaj gospodarski in izobraževalni pomen. V vsakem drugem ozirom pa rešuje lahko tem višje naloge, čim višje si jih stavi. Saj ni treba, da bi bila sama kvartalnica. Oživite nam čitalnico!

Celje. 27. julija je bila v Celju prireditve in zlet celjskega okrožja Orlov, ki je bil zlasti dobro obiskan iz Kranjske. Mislijo smo, da so prireditelji s tem zletom zadovoljni, saj jim ni nihče delal prav nikakih neprilic in sitnosti. Potek svetovne vojske je podrl tla strahovladni nemške klišeje celjske, ki je prejšnja leta vsedkar besnela, kadar so se pokazale v Celju sokolske čete, orlovska organizacija je v njih časih tudi že obstojala, pa se je bojnih točk previdno in posledno izogibala. Ob prihodu in v nastopu Orlov v Celju danes, ko je moč celjskega nemstva že pokopana, je ostalo slovensko Celje povsem mirno, saj ga ne vežejo na orlovske organizacije nikaki spomini iz let vročih bojev celjskih. Zelo čuden odmev je torej vzbujalo kričanje in grožnja govornika poverjenika prof. Verstovška na naslov mestnega urada, okrajnega glavarstva in slovenskega meščanstva, zakaj da slavnostno ne pozdravljajo in ne sprejema onih, ki prihajajo k nam šele danes kot junaki odrešeniki. Onim našim ljudem, ki so morda pod utisom groženj poverjenika za uk in bogocastje popoldne iz strahu ali previdnosti se pojavljajo na slavnosti za priporočamo mirno kri in manj solzave narodne sentimentalnosti na nekaj več ponosa in močnatosti. Kdor se hoče prodajati, prosto mu. Jeza, grožnje in vpitje še tako visokega gospoda najdejo odmev le v slabih značajih, ne morejo pa nikdar odtehtati dela in duha, ki preveča sokolske vrste.

Slovensko planinsko društvo opozarja obiskovalce Triglavskega pogorja, da so vse koče najbolj preskrbljene z jedjo in pijačo. Dobi se v njih vse, celo sveže meso in to razmeroma po nizkih cenah. Sedaj, ko je sneg domalega izginil in so vsa pota popravljena, je obisk našega orjaka Triglava docela netežaven in nenevaren. Tudi pot mimo Sedmerih Triglavskih jezer k Zlatorogu ob Bohinjskem jezeru je popravljena in je to ena najromantičnejših partij v naših gorah. Slov. plan. društvo ima ravnotako oskrbovane vse nemške koče, Dezmanovo, Marjše Terezije in kočjo pri Sedmerih jezerih.

Slov. planinsko društvo naznanja, da je pot na Triglav čez Prag v Vrtači popravljena. Istotako je popravljena pot skozi Kot na Kredarico in od Kredarice na vrh Triglava. Tominšekova pot v Vrtači ostane letos sapra, ker je radi prevelikega snega nedostopna in se poprava ne da izvršiti. Pot na Triglav s Bohinjske strani so v redu. Opozarjajo se turistje tudi na to, da so vse koče v Triglavskem pogorju prav dobro preskrbljene z jedjo in pijačo in da jim v tem pogledu ni treba imeti skrbi. Aljažev dom v Vrtači ima pa, kakor je naznanjeno, popolno hoteliško postrežbo.

Močno napetost v Kamniku nam sporoča, da v občini Kamnik ni več miru. Vse je v nemirnosti. Vse je v nemirnosti.

dena in oddana. Na to se opozarjajo zlasti gg. železničarji in letoviščarji, da ne bodo imeli radi stanovanj praznih potov in nepotrebnih stroškov.

Južna železnica. Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani sprejme dva jurista s sodno in enega jurista z davčno prakso v službo. Reflektanti naj se prijavijo pri imenovanem ravnateljstvu (Belgijska vojašnica) I. nadstopje, soba št. 16.

Obratno vodstvo električne cestne železnice v Ljubljani obvešča podpisano ravnateljstvo, da se mali otroci, ponajveč šolska mladina, mnogokrat brez vsakega nadzorstva igrajo na cesti ter mečejo kamenje in druge stvari na tir cestne železnice in celo v električne vozove. S tem povzročajo vodstvu električne železnice mnogo škode, pasažirjem samim veliko nevarnost. V ponovnih slučajih se bo najstrožje postopalo posebno proti starišem, kateri zanemarijajo svoje otroke.

V spomin pokojnega dvornega svetnika Josipa Dobide so nabrali namošenci delegacije ministrstva financ 380 K in jih izročili poverjenstvu za socialno skrbstvo za oslepele vojake.

Dravograd - Dravberk - Traberki? Za naš trg Spodnji Dravograd (nemško Unterdrauburg) na Koroškem se dajo različna imena. Železniška postaja se glasi Dravograd - Meža. Največkrat se naziva kraj z Dravograd. Proti temu zadnjemu, iz dveh samostalnikov sestavljenemu neslovenskemu imenu se je že oglasil v eni številki »Slovenec« gospod Gröbminger po vsej pravici. Torej kako naj se imenuje ta trg ob Dravi na Koroškem? V 12. številki so bili nad tem trgov graščaki imenovani Herr von Traberger ali Traaberg. Kraj so imenovali v 14. stoletju, kakor čitam v knjigi, ki jo je spisal profesor Frano Jäger v Celovcu o Labudski dolini. »Traaburg«. Šele najbrž v novjšem času so Nemci dali kraju ime »Unterdrauburg« ali slovensko prevedeno »Spodnji Dravograd« v razliko s krajem Oberdrauburg, ki leži na zahodni meji Koroške tam, kjer priteče Drava na koroška tla. Domačini Slovenci imenujejo kraj »Traberki« in pravijo »v Traberki sem bil«. Seve je novo ime »Dravograd« tudi že dosti dobro znano in sicer potom časopisja in po zaznamovanju kraja po tujih Slovencih. Ker pomeni v besedi Traberger ali Traaberg oni »Trac« toliko ko beseda »Drava«, bo jezikoslovcem, ki se bavijo s staro nemščino in z nje dialekti znano. Saj leži kraj ob reki Dravi in so imenovali posestniki tukajšnjega gradu ta grad ob Dravi »Traberger, oziroma Traaburg«. Naselbino pod tem gradom, kakor nam je znano iz drugih enakih primerov, so potem nazivali po bližnjem gradu »Traaburg«, oziroma »Traberger«. Potemtakem bi bilo pravilno ime Dravberk, oziroma Dravberg, katero zadnje ime pa je nerodno izgovarjati. Oznaka našega kraja s Spodnji Dravograd naj se popolnoma opusti, ime Dravograd pa je slaba skovanka in vrhutek ni zrasla v ljudstvu. Torej ostane le »Traberki«, kakor nazivljejo domačini kraj, ali pa »Dravberki«. Naj govore nadalje poklicani zgodovinarji in jezikoslovci! Konec mora biti že enkrat različen imenovanjem našega trga! To vendar ne gre, da nosi postaja ime »Dravograd-Meža«, v uradnih dopisih čitamo vedno le »Spodnji Dravograd«, po časopisih pa najdemo skoraj dosledno krajevno ime »Dravograd!« P. Mavrič, učitelj.

St. Vid - Ljubljana. Podjetje za občinski osebni promet med St. Vidom in Ljubljano prav dobro služi svojemu namenu. Ljubljancem se radi poslužuje ugodne prilike pohiteti v popoldanskih urah v prijazni St. Vid, ne da bi jim bilo treba najemati drage vozniške. Za naravnost malenkostno svotico, si lahko privoščijo lepo vožnjo po gladki cesti med žitnim poljem in prijazno okolico. Čim bolj se kaže, kako na mestu bi bila električna železnica do St. Vida. Gotovo je, da je ista sama vprašanje časa in razmer in šentvričanom bi že sedaj kazalo misliti na primerne naprave, ki bi pospeševale tujski promet in gostom omilile pošet itak lepega in prijaznega St. Vida. — Ker so se izrazile želje, da bi se podjetje po možnosti oziralo na zvezo z ljubljanskimi vlaki, se je določilo, da bo od prihodnjega četrtka dalje vozil voz po sledečem redu: Iz St. Vida ob 8., 10., 2., 4., 6. Iz Ljubljane ob 9., 11., 3., 5., 7. Zaradi točnosti so se določile sledeče cene: Lístek za sem in tja 4 K, za eno stran 3 K, za otroke do 10 let 1 K. Od priloge se računai po 15 vrn od kg. Iz navedenih cen je razvidno, da podjetje ni nikakoli dobičkonosna naprava ter je zamišljena samo v korist osebnemu prometu toliko časa, da bodo na razpolago druga zadostna premetna sredstva.

Dolenjske toplice — že enkrat in zadnjič. O toplinskih razmerah priobčilo smo priložbe dveh naših različnih dopisnikov in dali besedo tudi prizadetim kopališčem ravnateljstvu po našem gošlu: Auditor et altera parati. Prefeti smo pa k pojasnitvi ravnateljstva od tretje strani še nadaljnje informacije, ki pravijo: Zelo razveseljuje za topliške goste je dejstvo, da so rekreativci v našem omenjenem letu imeli mnogo bolj prijetno vzdušje kot v prejšnjem letu.

se pere in zagovarja. Le naprej tako, morda bode vendar enkrat stvar urejena. V bistvu priznava ravnateljstvo istinitost vseh grajenih nedostatkov, kar znači že prvi korak k izboljšanju razmer. Pripomniti pa je še sledeče: Da je kopališko ravnateljstvo pri vladi interveniralo, je že mogoče. Katero pomoč naj nudi vlada in zakaj, da je ta pomoč z ozirom na neprijateljske odnose z Nemško Avstrijo izostala, je neiznajdljivo. Kopališče vendar ni državna, marveč last kneza Auersperga, torej zasebnika, le dana pod državno nadzorstvo. Stvar le-tega je, da najde iz dohodkov obširnega knežjega posestva primerne troške za kopališke naprave. Državni denar nima tu nič opraviti. Sicer je pa čudno, da so bila sredstva za pripravo stanovanja državnega nadzornika, ki je slučajno rojak kopališkega zdravnika in ravnatelja, v poslopu zdravilišča na razpolago, dočim jih za druge ni. Sploh čemu se je nastanil državni nadzornik v Toplicah ter odvzel s tem zdraviliškem gostom sobe, dočim bi bilo naravno, da bi se bil moral nastaniti v soseskem gradu, kjer je vsa knežja uprava osredotočena. Ugovarjati tudi je, da vsakdanje izpuščanje vode v basinu za snaznost ne zadostuje. Ne, treba je najmanj trikrat na teden, če ne vsak drugi dan, ribati stene, stopnice in tla basina, potem bi se šele lahko govorilo o snazi. Če pa plavajo že ob 4. jutraj v basinu na vrhu vode plasti masti, las in kožnih odpadkov ter sem in tja tudi kak ščurk ali pa kaka apnenska goba, ki rastejo na stropu basina, — se o snazi ne da govoriti. Ker stane ena kopelj 4 K, kopelji v svetovznanih Karlovih varih menda tudi niso graje — mora se za tako visoko ceno garantirati vsaj čistost vode, če drugače ne. Glede električne razsvetljave pa bi morali biti gostje naravnost hvaležni upravi, da elektrika ne funkcijonira. Kdor je kdaj izkusil dopoldne in zvečer Diesel-motorja električne naprave na svojem telesu, hvalil bi na kolenskih Bogu, da ne deluje, ker takrat je vsa okolica gradu preplavljena z neznošnim smradom in dimom olja. Lega električne naprave poleg gradu je namreč popolnoma zgrešena. Motor spada na periferijo vasi! Umevno je, da so si domačini in gostje morali pod avstrijsko soldatesko pustiti dopasti take gorostase, zdravju škodljive naprave, dasi bi jih bil gospod kopališki ravnatelj knez Auerspergovih toplic, takrat vplivni vojaški nadzdravnik, lahko preprečil. Sedaj pa tega ni več treba prenašati in stvar pristojnega okrajnega glavarstva je, da napravi ogled in take stvari odpravi. Sploh bi se moralo glavarstvo malo pobrigati za vse razmere, tudi za cene. Čudno se zdi poznavalcem razmer, da kopališki ravnatelj svoje mesto naenkrat okoli ponuja, saj je bil vendar on sam tisti, ki ve, zakaj je bil prejšnji upravitelj odpuščen. Da so pritožbe, je mnogo krivde tudi v tem, da se sobe brez njegove vednosti oddajajo. Baš on bi se moral kot ravnatelj, ravnatoko kakor se je preje, ko je bil to, vojaški zdravnik in intendant obenem, poleg zdravniškega posla brgati tudi za vse razmere, a ravno tega ni. V kolikor gre končno za prejšnjo upravo, da so tudi takrat obstojale pritožbe, zato sedanja uprava še ni dobra. Če sta obe slabi, je bila prejšnja vendar še boljša od sedanje. S tem je stvar za nas končana in merodajni faktorji naj razmere uredi. S poudarkom pa bodi še pripomenjeno, da je edini namen te, z ozirom na razmere še mile kritike izboljšati vpijčobe nedostatke v svrhu slovesa naših edinih tovrstnih slovenskih toplic. Če bode to doseženo, pa mirna Bosna.

Narodna knjižarna v Ljubljani pripravlja specialne zemljevide cele Jugoslavije.

Umrla je v Radečah g. Antonija Zupančič roj. Podlesnik N. v m. p. Kino Ideal predvaja danes po daljšem presledku zopet jako zanimiv detektivski film »Premikajoči se hotel«, poln originalnih senzacij, dobrega humorja in duhovitih zapletljivost. Vrh tega še zabavna burka v 1 dejanju. Predstave kot običajno ob 4., pol 6., 7. in pol 9. sveder v popolnoma prenovljeni dvorani, zadnja na vrhu, kjer igra izbrani orkester na lok. Ni za mladino. Na praznik, v petek prvič krasen filmski igrokaz »Zmotnjave« s Henny Porten v glavni vlogi. Kino Ideal.

Zaprta bo modna trgovina Josefine Podkrajske, Ljubljana, Čevljarska ulica št. 2, od 11. avgusta 4. septembra t. l.

Sport.

Nogometna tekma »Ilirija« Ljubljana proti »Sparta« Zagreb 2 : 2 (1 : 0).

Po petih letih je »Ilirija« v nedeljo, dne 10. avgusta privrkal zopet tekmovala s klubom, ki je v letošnji sezoni dosegel že prav lepe uspehe. »Sparta« je nastopila precej sigurna zmaga. Igra je započela z ostrim tempom in lepo kombinacijo od obeh strani. Z nepotopito je zasledovala občinstvo igro. — Kmalu je pa prevzela »Ilirija« z lepo kombinacijo vodstvo igre, ki se je odšel vršila večinoma na nasprotnikovi strani in je malo pred koncem prve polovice dosegla prvi goal. — G. Pretnar ml. — Tudi drugi polovici je urila

z isto lepo igro. Kmalu je dosegel gosp. Betteto drugi goal. »Sparta« je napela vse svoje moči, da zenači igro. Poostrela je igro tako, da ji »Ilirija« ni bila več kos. Tako je dosegla »Sparta« kmalu prvi in drugi goal. Ta rezultat je ostal tudi do konca. »Ilirija« je samo še branila. Zahvaliti se ima samo srednjemu krilu, desnemu krilu in vratarju, da je ostalo pri tem rezultatu. — Iz cele igre je bilo razvidno, da ima »Ilirija« dovolj dobrih, lahko rečemo prvostinskih igralcev, toda brez zadostne vztrajnosti. Upamo, da bo »Ilirija« s pridnim igranjem odpravila to napako in nam v prihodnji tekmi pokazala lepšo igro in s tem sigurno tudi drug rezultat.

Kultura.

Ruggero Leoncavallo, slavni italijanski glasbenik, skladatelj oper »Cavalleria rusticana«, »I Pagliacci« in mnogo drugih, je — kakor poročajo italijanski listi — umrl dne 9. t. m. v Montecatini. Leoncavallo je po svojih operah znan tudi slovenski publiki; v pretekli sezoni so se nekolikokrat peli tudi v našem gledališču njegovi »Pagliacci«, eno najznamenitejših njegovih del.

Rogaška Slatina. (Koncerti in drugo.) Primerno bi bilo na naših letovisih, da bi se vršil vsak teden po en koncert. V tem ozirom bi bilo umestno, da bi se prireditelji ozirali drug na drugega, ker bi bil uspeh koncertov tembolj zagotovljen. V Rogaški Slatini smo imeli tekom enega tedna štiri koncerte in en dramski večer. Vkljub temu, da so sledili ti umetniški večeri drug drugemu, so vsi lepo uspeli, kar je najboljši dokaz, da je Rogaška Slatina danes v resnici največje jugoslovanske letovišče. Vrsto koncertnih večerov je otvoril koncert: Zika - Zathay - Ravniki. Kdor je poznal naše ljubljanske umetnike, je lahko vedel, da bo koncert nudil lep umetniški užitek. Drugim gostom naša imena niso bila tako znana, zato dvorana ni bila razprodana, toda ko se je drugi dan govorilo posebno o krasni igri mojstra Zike, ki je žel velikanske aplavze, je bilo marsikomu žal, da ni bil na koncertu. V resnici je pomenil ta koncert za prireditelje popoln uspeh in so zapustili med gosti najboljši ime. — Dva dni na to je nastopil tenorist Kovač s svojim kvartetom. Jugoslovanska pesem je privabila v dvorano polno gostov. Spomnili smo se časov, ko so tu razni nemški kvarteti prodajali svojo umetnost. Naš kvartet je stal visoko nad njimi: podal nam je nekaj ljubkih domačih skladb hrvaških, slovenskih in srbskih, tenorist L. Kovač pa je zapel nekaj pesmi in opernih partij. Z uspehom so mogli biti zadovoljni naši pevci in mnogoštevilni gostje, ki so nagradili pevce z živim plaskanjem. — V nedeljo so dosegli naši koncerti svoj višek s koncertom Rijavec - Primožič. Oba pevca sta imela med jugoslovanskimi gosti znano ime, zato je bilo naravno, da je bila dvorana polna. O pevski umetnosti našega Rijavca govoriti, bi bilo na tem mestu odveč. Njegova pot gre še vedno navzgor. Njegova interpretacija pesmi ima nekaj svojega, posebnega in se nam zdi tako naravna in krasna v svoji popolnosti, kakor je pesem sama. Pel nam je nekaj domačih pesmi in arje iz oper. Istotako je njegov tovariš Primožič dosegel lep uspeh, posebno v duetu sta oba pevca razvila polno krasoto svojih glasov. Občinstvo je obislalo oba pevca s cvetličami in sta morala na vzhorno plaskanje dodati še nekaj pesmi. Po takem šumnem večeru, ki je navdušil vse goste, smo se bali, da bo drugi dan premalo zanimanja za Bratinovo gostovanje. Kljub temu je bila dvorana skoraj polna. Naši jugoslovanski gostje, posebno Srbi, so želeli slišati slovensko besedo na odru. Gotovo bi bili tudi radi videli nekaj našega. Istotako mnogobrojno domače občinstvo. Strindbergov »Upnik« je bil torej zelo nesrečno izbran. Igralo se je dobro in so igralci želi splošno priznanje, dasi so dolgi dialogi vplivali utrudljivo. Zato je imel »Medved« tem lepši uspeh in je škoda, da se ni mesto »Upnika« igralo kaj drugega, kajti na letovisču zahteva publika boj zabave nego umetnosti, katere se dovoli navzgor po zimi po mestih. Dvomimo tudi, da bi »Upnik« bil primerna igra za naše obmejne kraje, kamor so naši igralci namenjeni. Čemu kazati ta »tuj svet« onim našim ljudem, ki niso videli niti priproste narodne igre! — V sredo sta nastopila dva hrvaška umetnika Stik in Gros. Mlada virtuozka imata v domovino znano ime, zato je bilo naravno, da smo z veseljem pozdravili njih nastop v naši Rogaški Slatini. S tem je bila za sedaj vrsta umetniških prireditev zaključena. Sezona je še v polnem teku in bo pri lepem vremenu trajala do konca avgusta. Med gosti vlada najboljša razpoloženje in kdor odhaja, obljublja, da se ob letu zopet vrne. — V nedeljo je vrši velika veselica v prid jugoslovanski menzi. Priprave so v polnem teku. Popoldne bo veliki pik - nik v gozdu nad vilo Jaromir, kjer bo preskrbljeno za različno zabavo. To bo za naše goste nekaj posebnega. Te dni je došel avtomobil, ki bo sedaj vozil vsak dan med Rogaško Slatino in Krapino. Za hrvaške goste bo to zelo ugodno.

Najnovejša poročila. Osvoboditev Prekmurja.

(Naša izvirna poročila.)

Zagreb, 12. avgusta. Današnje »Novosti« javljajo: Včeraj ob 16. uri je začel pohod jugoslovanskih čet, da osvobodijo jugoslovansko Prekmurje tuje jarma.

Maribor, 12. avgusta. V soglasju z očitanjem naših mej na pariški konferenci, so čete kraljevine SHS prekoračile začasno demarkacijsko linijo nasproti Madžarski, da rešijo preko Mure se nahajajoče slovensko prebivalstvo tuje jarma in boljševiških grozot in da prinese tudi tej doslej zapuščenosti našega naroda tako dolgo in težko pričakovano svobodo. Na pohodu je ljudstvo naše čete sprejelo povsodi najprijetnejše ter jim iz vasi prihajalo nasproti s soljo in kruhom ter z zastavami. Pri četah se nahajajo tudi prekmurški prostovoljci, ki so svojočasno pribežali pred nasilniki k nam in se sedaj vračajo v osvobodeno domovino. Do incidentov ni prišlo. Povsodi vladata red in navdušenje. V osvobojenih vaseh zvoze zvonovi v pozdrav. — Podrobnosti poročanja, kakor navedbe osvobojenih krajev in drugo, so pridržane uradnemu poročilu, ki izide še noč. Gotovo bo radostna vest vzbudila po vsej Sloveniji in Jugoslaviji isto zadovoljenje in navdušenje, kakor jo je vzbudila v osvobojeni pokrajini sami, v Mariboru, Radgoni, Slovenskih goricah, v Medijurju in Zagorju. Osvoboditev prekmurških Slovencev je nov važen korak k ujedinenju in konsolidaciji Jugoslovanstva.

Naše čete zavzele Murško Sobo.

Ljubljana, 12. avgusta. (Uradno.) Na podlagi odločitve v Parizu nam je konferenca priznala Prekmurje in sponoročilo oficijelno, da ga okupiramo. Danes so se pričele operacije za zavzetje Prekmurja. Bela garda se je umaknila, rdeča pa razpršila in položila orožje. Narod z navdušenjem pričakuje osvoboditve. Naše čete so zavzele Murško Sobo ob 8. uri zjutraj in zaplenile 4 topove, nekaj tisoč pušk, mnogo municije, 1 lokomotivo itd. V Pattyanidi, severno Murške Sobe, je prišla naša konjenica ter zaplenila velika municijska skladišča. Pohod se nadaljuje, do-

kler ne prispe moše čete na določeno točko.

DEMONSTRACIJE V ITALIJI.

Rim, 8. avgusta. V Rotelli pri S. Giuliano di Puglia je bila demonstracija radi draginje, pri kateri je prišlo do konflikta med karabinjerji in demonstranti. Vojaki so streljali v množico in ubili enega demonstranta, nekega četovodjo, ki se je udeležil demonstracije, več drugih oseb pa je bilo ranjenih.

ITALIJANSKO - ROMUNSKA ZVEZA.

Pariz, 10. avgusta. Iz romunskih političnih krogov se poroča, da so med Italijani in Romuni v teku važna pogajanja o italijansko - romunski zvezi.

Vesti LDU.

BANAT. — POPUSTLJIVOST IN SOSEDEJE.

LDU. Veliki Bečkerek, 10. avgusta. Govorilo se je, da Romuni ne bodo mirovali, dokler ne dobe vsega Banata do Tise. To vest je priobčil Jugoslovanski tiskovni urad na podlagi zasebnih informacij. Vest še ni uradno potrjena. Gotovo pa je, da vrše Romuni silno agitacijo v onem delu Banata, ki ga imajo zasedenega. Največ jim je, da napravijo sebi ugodno mnenje in izozemstvu, zato pišejo note in spomenice. Osnovali so že legije in prete Srbom z vojno. Telovadna zveza je pripravljena, da udari z orožjem. Potrebno je tedaj, da se tudi mi organiziramo na odpor. Prebivalstvo je oplašeno po govoricah, ki jih razširjajo Romuni, češ, da zasede ves Banat. Vse časopise naše kraljevine se mora postaviti za našo stvar in pripomoči, da pripade kar največji del Banata nam. Temešvar smo izgubili le vsled svoje popustljivosti. Več ne smemo odnehati, ker zabanjujejo to nujni gospodarski interesi.

TRANSPORTI.

LDU. Nauen, 11. avgusta. (Brezlično.) V petek so se začeli v Versailles razgovori u ureditvi splošnih transportnih vprašanj, katerih rešitev predpisujejo mirovni pogoji. Na vzporedu so bila števalna že lo obsežna vprašanja. V raznih železniško - tehničnih vprašanjih, zlasti glede zopetne veljavnosti predvojnega poslovanja za uporabo voznega materiala je bil dosežen popoln sporazum. Razgovori se bodo nadaljevali v 14 dneh, ko bodo završene vse predpriprave.

Gospodarstvo.

Pri gospodarski komisiji za stvarno demobilizacijo se nahaja večja množina usnjenih odpadkov, porabnih za sedlarje. V svrhu nakazila naj se zglasijo sedlarji v pisarni Gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo, Sodna ulica 1.

Uvoz soli. Glasom sklepa uprave državnih monopolov v Beogradu je odložen dovoljen uvoz soli v našo državo pri vseh carinarnah brez posebnega dovoljenja. Pri uvozu je samo plačati monopolno takso 17 dinarjev in 60 para za 100 kg soli. Tozadevni razglas je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Različne samovarje, svetiljke za ločanje, ognjegaške aparate, acetilenske svetiljke, petrolejske svetilne aparate, transportne ročke in enake predmete ponuja neka dunajska tržnica. Cenik je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Tvrške, ki se zanimajo za uvoz vre iz jute različnih velikosti, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani naslov neke francoske tržnice, ki take vreče ponuja.

Osebnih avtomobile, tovarne vozove, priklople vozove in motorne pluge ponuja neka velika češka tržnica. Prospekti in ceniki so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Odpuščeni strojarji in tehnično izobraženi delavci v Pulju. Glasom poročila ministrstva vojne in mornarice v Beogradu so odpuščili Italijani v arzenalu v Pulju veliko število naših ljudi strojarjev in tehnično izobraženih delavcev. Dalje je bilo že meseca novembra 1918 odslovljenih 650 delavcev bivšega monturnega skladišča v Pulju. Vsi ti delavci se nahajajo v skrajni bedi. Vsled poziva vlade prosi trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, da ji vsi interesenti naznanijo število delavcev po strokah, ki bi jih hoteli sprejeti v službo.

Društvene vesti in prireditve.

Zveza jugoslovanskih železnjarjev, podružnica Ljubljana II., priredi v četrtek 14. avgusta 1919 ob 19. uri 30 minut

v restavraciji na glavnem kolodvoru društveni shod. Na dnevni red pride nova službena pragmatika. Člani se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo tega shoda. Bratska podružnica Ljubljana I. dobro došla.

Društvo drž. uslužbenecov kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev za slovensko ozemlje ima nujno odborovo sejo dne 14. avgusta ob 20. uri v običajnem lokal. Polnoštevilno!

Zveza poštinih organizacij priredi na dan Velikega Šmarna, to je v petek, dne 15. avgusta veselico s koncertom na vrtu in v veliki dvorani hotela Tivoli (prej Švicarija) v korist društveni blagajni za organizacijske namene. Na programu je godba, petje, ples, srečolov in šaljiva pošta. Koncertne točke izvajajo izpopolnjena ljubljanska vojaška godba, pevске točke pa pevski zbor prometnih nameščenecv. Natančnejši program na dan prireditve pri blagajnah. Vstopnina po 2 K za osebo, otroci prosti. Začetek ob 3 popoldne. Društvo je prevzelo jedila in pijače v lastno režijo. Vso potrebo prevzamejo iz prijaznosti društvene članice. Vstopnice se bodo prodajale od srede do četrta zvečer v trafiki k. J. Dolencove v Prešernovi ulici. Zunanji člani in vsi prijatelji poštinih nameščenecv se vljudno vabijo k udeležbi. — Odbor Z. P. O.

Aprovizacija.

Aprovizacija južne železnice oddaja svojim odjemalcem krompir po 90 vin. kilogram.

Poizvedbe.

Našel se je ščipalnik v Mestni hranilnici ljubljanski. Dobi se ga istotam pri gosp. blagajniku.

Našla se je 3. avgusta med Kranjem in Medvodam na glavni cesti ženska boa. Dobi se v Kladezni ulici št. 13, krakovsko predmestje.

Ali je mogoče, da se nahaja med boljšimi ljudmi oseba, ki ne zna ločiti med mojem in tvojim? Dne 1. tm. sem izgubil najbrže v kavni »Narodnega doma« v Ljubljani listnico, v kateri je bilo približno 160—180 K denarja, nekaj vizit in od politične oblasti izdana legitimacija. Naiditelj je razpolagal toraj z mojim celim naslovom in

popisom, ni pa najdel v svoji kosmatni toliko časti — poštenja, da bil oddal v 10 dneh kronce ubogemu uradniku. Daleč smo prišli!

Absolventinja trgovskega tečaja išče službo. Ponudbe naj se pošljejo na Posredovalni urad za begunce SHS v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38/1.

Išče se: Zvonimir Šinek, ki je bil od poloma dodeljen k. u. k. Passungsstele, vojna pošta št. 495; Mjhael Lašak, ki služi menda pri ljubljanskem pp. in Avgust Namar, ki je pobegnil iz Italije v Jugoslavijo. Naslovi imenovanih naj se pošljejo na posredovalni urad za begunce SHS v Ljubljani, Dunajska cesta 38/1.

Izgubljen. Gruber Stefan, sprevednik južne železnice, stanujoč v Ljubljani Sv. Petra cesta 77, je izgubil v ponedeljek popoldne v Tivoliju žepno beležnico, v kateri je imel železniško legitimacijo, tabačno karto in 165 kron denarja. Z ozirom na revščino prizadetega se prosi, da naj izroči poštenu naiditelj te stvari na policijskem ravnanstvu proti primerni nagradi.

Pozabljen je bil 4. t. m. pred odhodom jutranjega zagrebskega vlaka na kolodvoru svilen dežnik z belim držajem. Pošten naiditelj naj ga odda proti nagradi v upravnistvu »Slov. Naroda«.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Odprto pismo*

na g. okrajnega glavarja dr. Pavla v Slovenjgradu in na »Komisijo za povračilo škode v severnem ozemlju Slovenije« v Velikovo.

Dražem se omenjene faktorje prositi pojasnila zakaj so me odstavili kot nadzornika od Florovega premoženja v Meži ob Dravi.

Potem hočem govoriti in informirati javnost o korupciji in protekciji, ki vlada ob štajersko, koroški meji na ljubogotovih nemškutarjev.

Sp. Dravograd, 1. avgusta 1919.

Josip Macarol, šolski voditelj v Sp. Dravogradu.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Stedilnik, že rabljen, na 2 1/2 plošče, za levo stran, z belimi ploščicami, je naprodaj pri Ivanu Savniku. Kranj.

Kdo sprejme 11 letnega, inteligentnega, nega, zdravega dečka v vzgojo. Odgovor prosim takoj na uprav. »Slovenskega Naroda« pod: »nesebično 7840«

Uporaben pisalni stroj novejšega sistema se takoj kupi. Vprašati je na Dunajski ces. 50 pri oskrbnici med 1—3 uro popoldne. 7835

Portal ali izložena okna, krasno izdelan, 3 mtr. visok, se ceno prodaja pri Ivanu Savniku. Kranj.

Svinčene cevi kakih 20 do 30 metrov 1/2 do 3/4 cale širokih kupi Ivan Savnik. Kranj. 7846

Prodajam več motornih koles, tovarni tone s priklopnim vozom znamke Franc. — Florjančič, Selenburgova ul. 6. 7447

5 kompletnih oken 100 x 130 se po ugodni ceni prodaja. Pojasnila daje Anončni zavod Beseljak & Rožanec, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 7892

Kupim meško kolo s prostim tekom, dobro ohranjen. Ponudbe pisмено s ceno in naslovom na uprav. »Slov. Naroda« pod: »Meško kolo«/7889. 7889

Klapiča h konjem oziroma delavca, oženjenega brez otrok išče za takoj I. kreniška tovarna sodavice R. Z. z o. p. Slomškova ulica 27. 7896

Tesarji kakor tudi več učencev se sprejmejo proti dobremu plačilu v trajno delo. Anton Steiner, mestni tesarški mojster, Ljubljana, Jernova ulica št. 13. 4844

Išče se gospodinja, otrok, ter je večša samostojnega šivanja in drugih domačih opravil. Služba stalna. Plača po dogovoru. Naslov na uprav. »Slov. Naroda« pod: »Šivilja 1000/7894«. 7894

Gospa srednje starosti, štedljiva gospodinja uradniškega stanu išče primerne službe. Na dobro plačo ne reflektira temveč samo na lepo postopanje. Ponudbe pod: »Gospodinja/7774« na uprav. Slov. Naroda. 7774

Boljša dekle k dvema otrokoma 6 in 4 leta, ki bi znala tudi nekoliko šivanja za domačo potrebo in krepko dekle za vsako delo se sprejmeta. Vprašati Sp. Šiška 91/11. 7869

Išče se pletilja, ki zna pletiti na stroj samostojno delati. Plača po dogovoru. Vprašanje na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod: »Pletilja 7892«. 7892

Mizarji iščejo se za veliko mlinsko izrstni mizarji in 1 — 2 izborna stroja na ključavničarja. Prednost imajo taki, ki so že delovali v mlinskih. Ponudbe na: Prvi hrvatski mlins na čigre d. d. u Karlovcu z navedbo zahtevane plače. Neozhejeni lahko dobo stanovanje, razsvetljavo in če treba tudi hrano. 7855

Boljši kućni djevojka, koja kuhati znade i sve ostale kućne poslove, traži mala obitelj uz dobru plaću i vrlo dobru obiskbu za duže vrijeme u Crikvenici, Hrvatsko Primorje. Ponude kao i eventualno osobno prijavu prima do 15. rujna (septembra) 1919. Ponude slati na gosp. Ing. Deldesheimer - Potočjak Crikvenica. 7855

Prodajam lepo posestvo radi selitve. Zidano poslopje z balkonom, 3 sobe, kuhinja in klet, sploh vse potrebne gospodarske srambe. Poleg tega še ena njiva in lep vrt, sadonosnik in nekaj gozda. Tik hiše se nahaja tudi vodnjak. Prav porabno tudi za trgovino. Cena krog 35.000 K. Kdor želi kupiti, zglaš naj se na licu mesta. Poličane, Kućićka vas št. 8. 7866

Prodajam lepo posestvo radi selitve. Zidano poslopje z balkonom, 3 sobe, kuhinja in klet, sploh vse potrebne gospodarske srambe. Poleg tega še ena njiva in lep vrt, sadonosnik in nekaj gozda. Tik hiše se nahaja tudi vodnjak. Prav porabno tudi za trgovino. Cena krog 35.000 K. Kdor želi kupiti, zglaš naj se na licu mesta. Poličane, Kućićka vas št. 8. 7866

Prodajam lepo posestvo radi selitve. Zidano poslopje z balkonom, 3 sobe, kuhinja in klet, sploh vse potrebne gospodarske srambe. Poleg tega še ena njiva in lep vrt, sadonosnik in nekaj gozda. Tik hiše se nahaja tudi vodnjak. Prav porabno tudi za trgovino. Cena krog 35.000 K. Kdor želi kupiti, zglaš naj se na licu mesta. Poličane, Kućićka vas št. 8. 7866

Prodajam lepo posestvo radi selitve. Zidano poslopje z balkonom, 3 sobe, kuhinja in klet, sploh vse potrebne gospodarske srambe. Poleg tega še ena njiva in lep vrt, sadonosnik in nekaj gozda. Tik hiše se nahaja tudi vodnjak. Prav porabno tudi za trgovino. Cena krog 35.000 K. Kdor želi kupiti, zglaš naj se na licu mesta. Poličane, Kućićka vas št. 8. 7866

Prodajam lepo posestvo radi selitve. Zidano poslopje z balkonom, 3 sobe, kuhinja in klet, sploh vse potrebne gospodarske srambe. Poleg tega še ena njiva in lep vrt, sadonosnik in nekaj gozda. Tik hiše se nahaja tudi vodnjak. Prav porabno tudi za trgovino. Cena krog 35.000 K. Kdor želi kupiti, zglaš naj se na licu mesta. Poličane, Kućićka vas št. 8. 7866

Na hrano se sprejme več oseb. Kje, pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 7893

Kupi se šelak. Ponudbe na tovarno v Zg. Gameljnih nad Ljubljano. 7419

Valentin Maček tovarnar, Domžale 43 sprejemam v popravilo, po nizkih cenah vseh vrst klobučevinaste (filciste) klobuke za gospode in dame. 7886

Katera družina vzame na dobro do stanovanje 2 samska solidna gospoda Plaćata dobro. Ponudbe pod: »Rudi in Franc« na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 7886

Brusnice (Preiselbeeren) razpošiljam, dokler so dobili, po pošti v pletenih košaricah po 5 in 10 kg. Cena za 1 kg. to je 1 1/2 ltr. K 4.— brezobvezno košarica in poštna se zaračuna posebej. Karol Llobner, Celje. 7860

Gostilničarji, pozor! Na prodaj je dobro ohranjen avtomat s tremi valjčki in igra 24 komadov. Cena po dogovoru. Ogleda in pojzve se v gostilni Marije Jemc v Sp. Šiški Celovška cesta št. 22. 7909

Karbida vsaka množina najceneje se dobi pri Ferdo Usar, Meljska cesta št. 57, Maribor. 7822

Starejša inteligentna gospodinja z gospodinjstkim kurzom išče službe gospodarice na Hrvatskem, v Slavoniji ali Bosni, bilo potem h kakim dobri obitelji, najraje pa k posamezni gospe ali gospodu. Nastopi tudi lahko popolnoma samostojno to, ako je mogoče na deželi. Sprejme samo dobre in pošteno službo. Naslov pove upravništvo tega lista. 7873

Srbijanska prvredna banka traži činovnika, jugoslovanskega podanika, potpuno verziranu u izvoznickoj žitarskoj trgovini. Samo temeljni poznavatelj te struke koji razpolazu odličnim referencijama neka podnesu ponude sa »curriculum vitae« do 20. o. m. pod šifrom »samostalni radnik«. 7830

ZASTOPNIK prvovrstnih tvrdki bode v kratkem prepotoval Hrvatsko, Srbijo in Bosno. Gg. industriji in veletrgovci, ki žele v teh krajih skleniti trgovske zveze naj blagovolijo svoje ponudbe in želje sporočiti pod »Ugodna prilika/7764« na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 7764

Konjak Za oslabele valed starosti, proti slabostem v želodcu in proti gubitku telesne moči je stari viniki konjak pravo oživljenje. Razpošilja dve pol litrski steklenici franko pakovanje, za 60 K. 5848

Benedikt Herti, graščak na grašični Golici pri Konjicah Štajerska. 7726

Haloška vina ima na prodaj Košir, Pnj. 7876

EKONOM 38 let star, oženjen, ima eno 10 let staro deť, temeljito prakso, prvovredni vremenar in živinorejec, želi mesto prenemati. Zena mu je skrbna gospodinja in vrlo dobra kuharica. Posredovanje se posebno dobro plaća. Ponudbe pod šifro »EKONOM« na Blocknerjev zavod za oglašivanje, Zagreb, Jurjevska 31. 7726

Proda se: lovski voz; več se pojzve pri J. Detela v Dobu pri Domžalah. 7899

Gospodinja se išče pod ugodnimi pogoji k trem večjim šolo obiskujočim otrokom. Ponudbe na gospos. S. pl. Bartholovich, Osjek III. 7877

Kupujemo polustabilni lokomobili od 80 — 100 HP. Ponude molimo slati na uprav. »Uradnica/7906« na uprav. Slov. Naroda. 7906

Souporabo klavirja proti primerni odškodnini želi gospodinja v svrhu nadaljevanja igranja pri boljši rodbini. Cenj. ponudbe pod šifro: »Uradnica/7906« na uprav. Slov. Naroda. 7906

Solski sluga se sprejme. Mesečna plača 150 K poleg prostega stanovanja, kurjave ter vrta. Ugodno za mirnega roko delca (krojača, urarja). Tudi vrtnar bi imel postranski zaslužek. Natančnejše pri Krajem šolskem svetu, Hrastnik. (Znamko je priložiti.) 7900

Proda se: lovski voz; več se pojzve pri J. Detela v Dobu pri Domžalah. 7899

Gospodinja se išče pod ugodnimi pogoji k trem večjim šolo obiskujočim otrokom. Ponudbe na gospos. S. pl. Bartholovich, Osjek III. 7877

Kupujemo polustabilni lokomobili od 80 — 100 HP. Ponude molimo slati na uprav. »Uradnica/7906« na uprav. Slov. Naroda. 7906

Souporabo klavirja proti primerni odškodnini želi gospodinja v svrhu nadaljevanja igranja pri boljši rodbini. Cenj. ponudbe pod šifro: »Uradnica/7906« na uprav. Slov. Naroda. 7906

Solski sluga se sprejme. Mesečna plača 150 K poleg prostega stanovanja, kurjave ter vrta. Ugodno za mirnega roko delca (krojača, urarja). Tudi vrtnar bi imel postranski zaslužek. Natančnejše pri Krajem šolskem svetu, Hrastnik. (Znamko je priložiti.) 7900

Lepo posestvo na lepem kraju, ki obstoji iz lepega poslopja, njiv, gozdov, travnikov, novo nasajenega vinograda, redi se lahko 8 10 govede in do 15 svinj, 30 minut od postaje Poljčane, Sp. Štajerska, se prodaja radi preselitve. Cena 42.000 K. Več pove Anton Korazija, Sp. Laže pri Poljčanah. 7878

Išče se vzgojiteljica, večja slovenskega in nemškega jezika ter igranja klavirja. Dobra in obilna hrana zagotovljena. Nastop po dogovoru septembra meseca. Ponudbe pod naslovom: »Marijana Komes, Laško. 7834

Odda se 300—400 kg žaganja. Ponudbe je nasloviti na: Papirnico Gorjane, pošta Medvode, Gorenjsko. 7826

Ženitna ponudba. Gostilničar, vdovec, star 45 let, imam dva dorastla otroka, se želim poročiti z gospodnico ali vdovo četudi z enim otrokom, ki bi imela svojo trgovino ali gostilno. Ponudbe do 20. t. m. tajnost zadržam. Dopisni pod šifro: »Treznost 7891 na uprav. Slov. Naroda. 7891

Haloška vina ima na prodaj Košir, Pnj. 7876

EKONOM 38 let star, oženjen, ima eno 10 let staro deť, temeljito prakso, prvovredni vremenar in živinorejec, želi mesto prenemati. Zena mu je skrbna gospodinja in vrlo dobra kuharica. Posredovanje se posebno dobro plaća. Ponudbe pod šifro »EKONOM« na Blocknerjev zavod za oglašivanje, Zagreb, Jurjevska 31. 7726

Proda se: lovski voz; več se pojzve pri J. Detela v Dobu pri Domžalah. 7899

Gospodinja se išče pod ugodnimi pogoji k trem večjim šolo obiskujočim otrokom. Ponudbe na gospos. S. pl. Bartholovich, Osjek III. 7877

Kupujemo polustabilni lokomobili od 80 — 100 HP. Ponude molimo slati na uprav. »Uradnica/7906« na uprav. Slov. Naroda. 7906

Souporabo klavirja proti primerni odškodnini želi gospodinja v svrhu nadaljevanja igranja pri boljši rodbini. Cenj. ponudbe pod šifro: »Uradnica/7906« na uprav. Slov. Naroda. 7906

Solski sluga se sprejme. Mesečna plača 150 K poleg prostega stanovanja, kurjave ter vrta. Ugodno za mirnega roko delca (krojača, urarja). Tudi vrtnar bi imel postranski zaslužek. Natančnejše pri Krajem šolskem svetu, Hrastnik. (Znamko je priložiti.) 7900

Lepo posestvo na lepem kraju, ki obstoji iz lepega poslopja, njiv, gozdov, travnikov, novo nasajenega vinograda, redi se lahko 8 10 govede in do 15 svinj, 30 minut od postaje Poljčane, Sp. Štajerska, se prodaja radi preselitve. Cena 42.000 K. Več pove Anton Korazija, Sp. Laže pri Poljčanah. 7878

Išče se vzgojiteljica, večja slovenskega in nemškega jezika ter igranja klavirja. Dobra in obilna hrana zagotovljena. Nastop po dogovoru septembra meseca. Ponudbe pod naslovom: »Marijana Komes, Laško. 7834

Odda se 300—400 kg žaganja. Ponudbe je nasloviti na: Papirnico Gorjane, pošta Medvode, Gorenjsko. 7826

Išče se šivilja za šivanje belega perila na dom. Naslov A. Ivanuš, Spod. Šiška, 33. I. nadst. 7868

3 vrvi Ogledajo se Mrovo, Neveža cesta 25/1 Ljubljana od 11.—12. in od 2.—3. 7885

Lokal in manjša delavnica v sredini mesta se išče. Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 7871

Knjižgovedkinja ev. strojenjska iz Notranjske išče službe takoj. Cenj. ponudbe na upravo lista pod šifro: »Knjižgovedkinja/7908 7908

Trgovski pomočnik, več nemškega in slovenskega jezika, dober poznavalec mineralnih olj, ki je tudi izurjen v pisarniških, skladiščnih in ekspedicijskih zadevah išče službe. Cenjene ponudbe pod »Primorec/7907 na upravo lista. 7907

Obrabljene žarniške monture bi rad kupil zase in za svojo številno družino reven invalid, ki je prišel v vojni ob vso obleko, a si vsled dragine nove ne more nabaviti. Cenjene ponudbe se prosijo pod: »Vojna zlo 7898« na upravo Slov. Naroda. 7898

Pozor, trgovci! Nudim fino voščeno »Erdal kremo« S II, I, in G I po najnižji cenah. Osvald Dobeč Ljubljana Martinova c. 15.

Peter Krže
Vida Krže roj. Obreza

— poročena —

Vič 12. avgusta 1919 Ljubljana.

Brez posebnega obvestila.
Josip Berbuč
veletrovec

Olga Berbuč roj. Ribnikar
poročena 12. avgusta 1919.

Sv. Križ-Cesta Goriško Ljubljana

Ferdo Martin

trgovski potnik

Pavla Martin roj. Slegl

poročena

Ljubljana

Kamnik.

Doktor prava odvetniški koncipijent

29. let star, samski, s kavcijo, pravilnim nastopom, išče mesta pri prvovrstnem podjetju, tudi z denarno udeležbo. Ponudbe pod »Energične« na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 788

Izveza presto, takoj dobavno se odda

3 vagone terpen- nove kreme za čevlje

v patentiranih pločevinastih škafih z zrcalnim pokrovom. Kemiška tovarna d. z o. z. Komera pri Opavi, Čehoslovaška republika. 7862

Zastopnik

za galanterijsko stroko in igrače se išče. Ponudbe pod „P. M. 2268“ na Rudolfa Mosse, Praga, Příkopy 6. 7864

Korespondentinja

za slovensčino in nemščino, po možnosti tudi za hrvaščino, samostojna starejša moč, stenografinja in strojepiska se sprejme za Ljubljano. Ponudbe pod „Stalno 7904“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“ 7904

Velika severočehška tvornica tekstilnega bisga (specialiteta bombazevinast žamet) išče za Jugoslavijo pri zadevnih odjemalcih prav dobro uvedenega

zastopnika

proti proviziji. Korespondenca se želi v nemščini. Samo resnično dobro uvedeni gospodje naj svoje ponudbe z navedbo referenc pošljejo pod „P. F. 2263“ na Rudolfa Mosse, Praga, Příkopy 6.

Snujoča se

Nemško-avstrijska trgovska družba vsakovrstnih industrijskih predmetov išče v serho trgovskih zvez z Jugoslavijo prvovrstne engros-firma, kakor tudi poljedelske in gospodarske

::: zadruge :::

Dopisi pod „Solidarnost 22/7874“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“. 7874

Redko ugodna prilika!

□□□□ za trgovce, krošnjarije, sejmarje. □□□□

Oddati so velike partije in sicer: 250 tucatov moških listnic, imitirano usnje, 14x9 cm dvodelnih v sortiranih vzorcih usnjene imitacije. Poizkusni tucat K 33.—. 250 tucatov toaletnih žepnih ogledal s pritrjenim notezkom 7x5 cm, v lepih vzorcih. Poizkusni tucat K 10.—. Pri odjemu na veliko 10% popusta. Pri odjemu cele partije 25%. Leopold Schächter, Dunaj (Wien) II./I. Valeriestr. 78. Mezz. 12.

Soba in hrana za eno gospo za en mesec se išče v Ljubljani ali na deželi. Ponudbe z navedbo cene na upr. Slov. Naroda. 7828

Josip Jug

stavljeni in pohištevni
: pleskar in ličar :

Rimska cesta št. 16.
naznanja, da še vedno dela s pristnim blagom.

Izvršitev točna. Zmerno ceno. Za vsa izvršena dela jamčim dve leti

Otroški voziček dobro ohranjen za ležanje se kupi. Ponudbe na upravništvo „Slovenskega Naroda“ pod „Otroški voziček“/7887

Žensko zdravilišče

drž. toplice Dobrua pri Celju (preje Neuhaus bei Cilli, Steiermark) vrecel izredno bogat na radiju in ogljikovi kislini,

Maj - oktober

Več vagonov drv za kurjavo,

rezanega lesa, oglatega in desk. par vagonov cementa se kupi. Natančne ponudbe je poslati na Gospodarsko zadrugo za Prekmurje Mursko polje in Slov. Gorice v Gornji Radgoni. 7756

Zdravnik in zobozdravnik

z najboljšimi spričevali in dolgotrajno klinično prakso (interni in kirurški oddelki, porodništvo, ginekologija in zobozdravništvo) privatno lekarno, kompletnim zobozdravniškim ateljejem in ordinacijsko opremo, slovenskega, nemške, in italijanskega jezika več, želi službe kot vodilni zdravnik pri privatnem tehničnem podjetju velikega obsega. Vprašanja naslovite: Maribor 1 poštni predal 12. 7824

Javna dražba.

Stalno provizijantno skladišče dravske divizijske oblasti bo v sredo dne 13. avgusta 1919 ob 9. uri dopolne prodalo potom javne dražbe 1365 raznih lesenih zabojev. Dražba se bo vršila v javnem skladišču „Balkan“ na Dunajski cesti. Kupci se vabijo.

Mestni magistrat v Ljubljani
dne 7. avgusta 1919.

Išče se:

poslovodja, popolnoma samostojen v mešani in trgovini z deželnimi pridelki samostojna kontoristinja, zmožna slovenske, nemške, po možnosti tudi laške in francoske korespondence, samostojna prodajalka, starejša zanesljiva moč. Lastnoročno pisane oferte z referencami in vsemi zahtevki je poslati pod šifro „Stalna služba“ na 1. Jugoslovanski anončni in informativni zavod Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Frančevo nabrežje št. 5. 7693

Gospodarska zveza v Ljubljani,

priporoča svojo veliko zalogo zajamčeno pristnih vin, osobito:

10% staro ogrsko, letnik 1917,
10% banaško, letnik 1918 brez kisline, nadalje štajerska, hrvaška in dolenska vina, po najnižjih cenah v lastnih posodah.

Vina so dobro obležana in prevzame Gospodarska zveza glede pristnosti vso odgovornost. 7516

K A V E
Č A J A
R I Ž E

C I M E T A
Č O K O L A D E
K L I N Č E C A
V A N I L I J E
Ž I G I C A

Zagreb
Hila 73.

Brzjavni naslov:

Levante.

Na veliko
najpovoljnije kupite kod

„Koloniale“

Hrvatsko trgovsko
dioničko društvo.

SKROBA (šterke)

KREME za cipele

MAKARONA

OCTENE KISELINE

SUMPOBNOG KADA

(Schwefeleinschlag)

BANATSKO BRASNO

Specerijsko kolonijalno in prekomorsko blago

najceneje in najbrže kupujete
od poznate veletrovinne

Izidor Schollera sin

Zagreb, Vlaška ul. 21.

Telefon 106. Utemeljenc 1883.

Zahtevajte cenik!

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica št. 102.

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension
„SPERANZA“
„IMPERIAL“ Opatja.

Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Sušak-Reka
Telefon interurb. 2-14.

Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Bakar.

Sanatorij in veliko morskopališče
„TERAPIJA“ Crikvenica.

Vsi hoteli in sanatoriji so najmoderneje z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela „Miramare“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „San-Marino“ v Novom; za Sušak: Središnji ured društva, Sušak-Reka. — Naslov za brzojave: Jadransko centrala Sušak-Reka, Interurban telefon št. 9-8-9.

Hotel-Pension in veliko morskopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski

Palace-Hotel
„MIRAMARE“
Crikvenica Telefon interurb. 11.

Hotel-Pension
„SAN-MARINO“
Novi Vinodolski Tel. interurb. 5.

Hotel-Pension in veliko morskopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 30.000.000.

JADRANSKA BANKA

Podružnica Ljubljana.

Rezerve: okrog K 10.000.000.—

SPREJEMA: Vloge na knjižice

Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPOJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Centrala:

Trst.

Podružnice:

Dubrovnik Opatja
Dunaj Spiljet
Kotor Sibenik
Metković Zadar
Ekspozitura Kranj.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Ceke, nakaznice in akreditivne na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE TRGOVSKE KREDITE pod najugodnejšimi pogoji.

DAJE PREDUJME: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

Telefon št. 257.